

csakugyan a német szolgálati nyelv megszabása.

Nincs mit vetnünk a kormányelnök ama közjogi fejtegetései ellen, amelyek azt bizonyították, hogy abszolút felségjog nálunk nincs, hogy maga a trónörökös joga is Magyarországon a nemzeti akaratban gyökerezik és csupán az alkotmány korlátai között gyakorolható. Ezek helyes felfogások. S Tiszának még az ellenzék sem vitatja azt az érdemét, hogy Koeberékkel szemben elég bátrán képviselte ezt a helyes magyar közjogi szellemet. De ebből nem következik, hogy a szolgálati nyelv megszabása felségjog. Nem következik belőle — igaz — az ellenkezője sem. Tehát azt, hogy a nemzetfő a fejedeleme ruházott legfőbb haduri jogok nem prejudikálnak a szolgálati nyelv kérdésének, Chlopy után és Chlopy miatt ki kellett világosan mondani.

Ki is mondták ma világosan. A kormányelnök óckodott, szeretett volna a kérdés elől kitérni: de Polónyi szilárd fellépése határozott nyilatkozattal bírta. S most be van im iktatva a magyar parlament naplóba, hogy az egész magyar parlament — kormány és ellenzék — tökéletesen egyetért abban, hogy a magyar szolgálati nyelv megvalósítását a jövőben semmi törvényes akadály nem gátolja. Ez az összhang, amely ma újra megpecsételődött, becses vívmányul marad az utókorra. Ha Chlopy valamikor ismét feléledne, azt a papírlapot tartjuk elébe, amelyre a mai kijelentések feljegyződtek. S ha valamennyi ágyujával és szuronyával jönne ellenünk a szoldateszka szelleme, ama vékony papírlap elől meg kell majd hátrálnia.

Ez a mai nap jó napja volt tehát a magyar politikának. Hogy Tisza István mennyi hálát fog érte Bécsben aratni, azt ő látja. De hogy az obstrukciónak mától fogva a jogosultság látszatával sem lehet már dicsekednie, azt igazságtalanság volna elhallgatnunk.

A címtől az első szakaszig.

Budapest, január 8.

A címmel meglepően gyorsan végzett az obstrukció. Délután háromnegyedhárom órakor a cím el volt intézve. Addig az egyetlen érdek-

lezni, hogy a nagyméltóságú Kuria egy gonosz és büns embert, aki történetesen gazdag és befolyásos egyéniség, sőt ezenkívül még törvényhozó is — a magasabb politikai erkölcsi érdekében — futni engedte volna. El van zárva ez a kétres-értékű kimagyarázás is, mert ha csakugyan megkövetelné a magasabb politikai erkölcsi holmi látszatok megóvása végett a bűnpalástolást, még akkor sem engedné meg semmiféle erkölcs, hogy a magasabb közérdeknek ezt a látszati szűkséget egyetlenegy parasztesalád az egész vagyonával fizesse meg. (A bűnpur ugyanis a polgári per sorsát döntötte el. És ha megszabadul a feyházbüntetéstől, akit a tábla erre elítél, akkor csak egyszerű logikai folyomány, hogy az érdekeltektől parasztfamilianak örökre meg kell szabadulnia — a vagyonától.) ... Nem! Nincs ez a kincs és nincs az a befolyás és nincs az a szempont, mely a nagyméltóságú Kuria rendíthetetlen igazságszeretetének márványszikláján csak egy karcolást is ejteni képes volna. Ezt így illik hangoztatni és tulajdonképpen így is kellene gondolkodnia az ország minden polgárának, kis-korunak és nagykorunak egyaránt...

Igen ám — bár a szó csak félig-meddig — de a gondolat, sajnos, egészen szabad. A negyedik fórumnak, vagyis a bosszuszomj végrehajtó-hatalmának szencziós végeredménye pedig nagyon kellemetlen reklámja a legfelsőbb és a középső bírói fórum ítéletei közt tatóngó eltérések. És ez eltérés folytán szép csendesen tért foglalhat az a nyugtalanító vélemény, hogy egy királyi táblának ítélőképessége aligha követhetett el oly meglepő tévedést, hogy kétszázendíj feyházra ítéljen egy befolyásos férfit, egy jelentékeny embert, egy országgyűlési képviselőt, aki — ártatlan! Szüz-tiszta teesületében bélyegezze meg a közéletnek egyik szereplő alakját csupán azért, mert két rongyos paraszt a gyarkodik ellene. Ez a tévedés egyenesen erkölcsi lehetetlenségnek látszik.

Mert igaz ugyan, hogy a királyi táblák tag-

ség: Nyíry Sándor honvédelmi miniszter nyilatkozata volt. A miniszter ur Rakovszkyval szemben a véderőtörvényhez kiadott utasításból mutatta ki, hogy az önkéntes jelentkezőket feltétlenül be kell számítani az ujonlétszámba. Ebből a szempontból tehát minden aggodalom fölösleges.

A miniszter különben nagyon pikáns megjegyzéssel végezte nyilatkozatát. Azt mondta:

— Hagyjanak már fel az urak ezzel az utálatig unalmas játékkal!

S az obstrukció nem lázadt fel, nem verte a padokat, nem kért zárt ülést, még csak nem is mozgott. Megnyugodott a miniszter kritikájában, hogy az obstrukció az utálatig unalmas.

... De talán kissé jókor nyilatkozott a miniszter ur. Mert háromnegyed háromkor egyszerre fölöttébb érdekes fordulat lepte meg a t. Házat. (Akkor egyébként már akkora hézagok voltak a padsorokban, mint egy vén asszony fogorában.) Mikor ugyanis az első szakaszra akartak áttérni, váratlanul szót kért Polónyi Géza s engedelmet kért, hogy ne az első szakaszról, hanem egészen más dologról beszélhessen. Az engedélyt megkapta s akkor ama bizonyos határozati javaslatra tért vissza, mely már annyiszor csinált galibát s melyet, miután a törvényhozás Holló Lajos formulázásában már elfogadta, elintézetnek lehetett tekinteni. Polónyi úgy találta, hogy az a határozati javaslat, illetve a felségjogok természetére vonatkozó deklaráció, hamis megokolással került a naplóba. S ebben van is valami. Holló Lajos, aki a határozati javaslatot elfogadásra ajánlotta, voltaképpen ellene beszélt a javaslatnak. Polónyi tehát most kívánta pótolni az akaratlan mulasztást és most kívánta kifejteni, hogy a Kossuth-párt miért kötötte az obstrukció abban hagyását olyan értelmű határozathoz, mely szerint minden jog, tehát a vezéreltre és vezényelre vonatkozó felségjog is, a törvényhozásban megnyilatkozó nemzeti akaratból folyik. Konstatálta e fejtegetések rendjén, hogy a Kossuth-párt a vezényelti nyelvre vonatkozó felségjogot elismerni hajlandó nem volt s éppen azért törölte is az eredeti szövegezésből azt a passzust, hogy a hadseregre vonatkozó felségjog a törvényhozás együttes akaratával módosítható. Nem akarta ugyanis koncedálni, hogy törvényes uton kelljen vagy lehessen megváltoztatni azt, amire ugyem volt törvény. Polónyi Géza nyilatkozatára Tisza István miniszterelnök kötelességszerűen reflektált — már csak bajcsináló maradt az az ominózus téma örökké — s egyszerre

azon vette magát észre a t. Ház, hogy Polónyi és a miniszterelnök nem értelmezik egyformán a békének már határozattá emelt föltételét.

Nagy mozgás és izgalom támadt. Kaas Ivor boldogan szólott a Kossuthékhoz:

— No lám, be vagytok csapva!

Polónyi maga is izgatott lett. És kijelentette, hogy amennyiben a miniszterelnök az elfogadott határozati javaslatba olyan értelmet magyarázna bele, mintha a Kossuth-párt a felségnek a nyelvre való rendelkezési jogát is elismerte volna: akkor kötelessége volna ezt a kontroverziát a párt elé vinni.

A kis obstrukciós tábor ujjongott:

— Kezdődik az összeomlás!

De Tisza István másodsor is fölemelkedett s nagyon nyugodtan mutatta ki a félreértést. S mikor kifejtette, hogy az elfogadott határozati javaslatnak éppen az a jelentősége, hogy a vezényelt nyelvre vonatkozólag *elődtellen hagyja a kontroverziát*: akkor hamarosan elismultak a félreértés nyomán sarjadt izgalomok. Maga Polónyi Géza is megnyugtatra jegyezte meg:

— Ez már helyes! Így meg vagyok nyugtatva!

S a már-már izgalmassá nőtt incidens — félnégy órakor — csöndben simul el. Csak a kis obstrukciós tábornak nyult meg az orra. Azt hitte, előlül kezdődik a nagy obstrukció, és aztán néhány perc alatt füstbe ment a reménye. S távozóban izgatva, piszkálta, gunyolta a Kossuth-párt tagjait, akiket az incidens különben is kellemtelenül érintett...

A képviselőház ülése január 8-án.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Ferozel Dezső elnök megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után következik az ujonlétszám megállapításáról szóló törvényjavaslat részleteinek folytatódó tárgyalása.

(A cím-vita.)

Lovász Márton a címhez módosító indítványt ad be. Azt óhajtja, és azok után a szavak után: „közös hadsereg és hadiengerezet” pótlón hozzáfüzök: „kiegészítő részét képező magyar hadsereg és hadiengerezet.” Amikor ezt a módosítást előadásra ajánlja, kijelenti, hogy a maga részéről Rakovszky István határozati javaslatához is csatlakozik. (Tetszés a baloldalon.)

Vasary Károly hosszasan polemizál az előadással, hogy mikor vált használatossá törvényünkben a közös hadsereg kifejezés. A „közös” elnevezés a magyar közjogba ütköző és hogy a mostani javaslat címéből is kiküszöbölhetessék parolja az eddigéig benyújtott határozati javaslatokat és ellenindítványokat.

Elnök: Kíván még valaki a címhez hozzászólni?

Felkiáltások a baloldaltól: Hogyne!

mint — a rothadási procedúra a holttestemen. Ebből a fanatikus önzésből csirázott ki az a fundamentális gondolata a fennálló társadalmi rendnek, hogy: a tulajdon szent. A merev, a csökönyös, a törhetetlen ragaszkodás a személyes érdekekhez, ez szülte a szorgalmat, az ambíciót, a büszkeséget, a munkakedvet, a munkaeredményt és az egész modern kultúrát, hogyné szülte volna meg egyuttal a bűnt is?! ...

De van a két felbőszült paraszt bosszúállásának utcai jelenetében még egy rendkívül jellemző és érdekes tünnet. — Mikor a két Sibil-testvér Eremités Pált, a képviselőt vasbottal és revolverrel ütötte-verte és lövöldözve üzbe vette, akkor „az utca népe a gyilkosság láttára riadtan szétfutott.” Ime az önzésnek másik formája, mely a lehető legegyszerűsebb józansággal félti — a saját irháját. Szétfutottak az emberek, mikor a két testvér fényes nappal, nyílt utcán, mindenkinek szeme láttára legyilkolt egy embert!

Nem akadt senki, aki védte volna a megtámadottat! Mindnyáján szétfutottak! De összeverődtek rögtön, mielőtt az önzés harmadik formájának, az éhes kíváncsiságnak kielégítésére megnyílt a kedvező alkalom. Megnyílt az alkalom az által, hogy a két bosszúálló bevezette az elszámolást, nyugodtan fölvetették a subájukat és megindultak a kapitányzás felé, bejelentendő, hogy „leszámloltunk Eremités Pállal, most már kvittek vagyunk...”

Két kemény parasztleány megfélemlít, sakkban tart egy egész tömeg bámészködőt. Csak a képmutatás tagadhatja, hogy e jelenetben a két Sibil-testvér ugy szerepelt, mint egy-egy Coriolan.

Sok van a makacs kitarásban az államalkotó és államfenntartó erőből, hogyné volna benne egyuttal rendbontó erő is! A negyedik fórum ítéletei szintén ezzel az erővel táplálkoznak. Minden egyes ítélet egy-egy vésszikkoltás, mely az igazság kultuszának ápolására int.

Két kemény parasztleány megfélemlít, sakkban tart egy egész tömeg bámészködőt. Csak a képmutatás tagadhatja, hogy e jelenetben a két Sibil-testvér ugy szerepelt, mint egy-egy Coriolan.

Sok van a makacs kitarásban az államalkotó és államfenntartó erőből, hogyné volna benne egyuttal rendbontó erő is! A negyedik fórum ítéletei szintén ezzel az erővel táplálkoznak. Minden egyes ítélet egy-egy vésszikkoltás, mely az igazság kultuszának ápolására int.

ujjencsalakról szóló javaslatról és hozzáfoghat az ujjencsalak javaslatának tárgyalásához. Az ülés végének izgalmas szennázója volt, hogy Polónyi Géza összekülönbözött a miniszterelnökkel a Holló Lajos által kiszajított Kossuth Ferenc-féle határozati javaslat értelmezésén. Ezen az összekülönbözésen kapva-kapott az obstrukciók csoportja és csipős közbeszólásokkal próbálták nyomban összeveszeíteni Kossuthékat a miniszterelnökkel, meg pedig, már-már úgy látszott, nem is siker nélkül. A jelenlevő néhány Kossuth-párti képviselőn erős megütődés volt észrevehető és a Polónyi-Tisza-féle beszédváltás első felében igazán hajszálom lógott már a paktum. A hajszál azonban nem szakadt el. A miniszterelnök újra felszólalt és olyan értelmezést adta a határozati javaslat tartalmának, hogy megnyugodott benne Polónyi is, a Kossuth-párt többi jelenlevő tagja is és a fenyegetően indult félreterés a békét óhajtok megnyugvására intéződött el.

(A szabadelvűpártban.)

A szabadelvűpárt körében a mai incidensről az volt ma este az egyhangú vélemény, hogy teljesen be van fejezve, még pedig kielégítő módon és semmiféle folytatása nem lesz, sem a parlamentben, sem azon kívül. A pártkör különben ma este feltűnően népes volt. Az utóbbi időben nem igen voltak együtt ilyen számon a párt tagjai. Gróf Tisza István sokáig időzött a klubban és többekkel hosszasan konferált, így Hodossy Imrével, Ferenc Dezsővel, azután gróf Khuen-Héderváryval, aki egyike volt a legkorábban érkezőknek és a legkésőbbben távozóknak. Érdekes, hogy a pártkörben is sok hívője volt annak a kombinációnak, amely a volt miniszterelnök budapesti időzését a Tisza István és az Andrássy-csoport között való közeledés egyengetésével hozza összefüggésbe. A miniszterelnök intimusai között is voltak, akik valószínűleg mondták ezt a híresztelést, amelynek valószínűsége mellett szót az is, hogy a kaszinó-pártból ma szokatlanul sokan voltak a klubban, így gróf Hadik János, gróf Karátszoni Jenő, gróf Wass Béla, gróf Bethlen Miklós és még néhányan, igaz, hogy többnyire olyanok, akik hébe-héba eddig is megfordultak a Házban is, klubban is és csak ilyen csoportosan nem voltak mostanában láthatók. Ezt különben csak a teljesség okáért említjük fel, nekülönben azt a hírt is, amely egy pillanatra felmerült, hogy gróf Khuen-Héderváry — amint már egyszer volt róla szó — közös pénzügyminiszternek meg báró Burrián helyébe, akit már legközelebb nagykövetnek neveznek ki Konstantinápolyba a nyugalomba vágó öreg báró Calice helyett.

(A Kossuth-pártból.)

A Kossuth-párt klubhelyiségében ma este szokatlanul sokan jelentek meg. A képviselők élénken tárgyalták azt a hevenyében támadt vitát, mely a képviselőház mai ülésének végén keletkezett gróf Tisza István miniszterelnök és Polónyi Géza között. Jórészen erről tojt a diskurzus a függetlenségi pártkörben, ahol minden képviselőnek volt egy-egy szava Tisza és Polónyi vitájához, mely előrendű politikai szennázóknak látszott hirtelenségen.

Polónyi, akit munkatársunk az esti órákban felkeresett, úgy nyilatkozott, hogy az ügy most már reményben van, mert Tisza második nyilatkozata kielégítő.

— A függetlenségi párt — mondta tovább Polónyi — meg kellett indokolnia a javaslatot. A határozati javaslat, mely már házhatározat, nézete szerint kétségtelenül tartalmazza azt, hogy az alkotmány abszolút fejlődési jogot nem ismer. Ezt az elfogadott határozat egyenesen kizárja. Gróf Tisza István azon álláspontra helyezkedett, mintha a határozatba beemágyarázani lehetne azt is, hogy a vezényleti nyelv lelett való rendelkezés felszámol. Később azonban Tisza ezt nyílt kérdésként hagyta, amelyről még lehet beszélni. Ebbe bele lehet mindenkinek nyugodnia.

Ezzel tehát elintéződött a legújabb parlamenti boykotálom. A függetlenségi pártban eszmecsere volt ugyan fölötte, de egyuttal a napirendről is lekerült.

Azt is beszélték a Kossuth-párton, hogy Apponyi vasárnap manifesztumot fog a nemzethez intézni. Később azonban kiderült, hogy manifesztumról szó sincs, csak egy megírandó vasárnapi vezércikkéről, melyben Apponyi, minthogy a Házban felszólalni s ezzel az obstrukciónak tápot adni nem akar, hírlapi uton fogja nézeteit a helyzetről kifejezni.

KÜLFÖLD

Háború küszöbén.

Budapest, január 8.

Ami előre volt látható: bekövetkezett. Az orosz huzás-halasztás esütőjét kőt mondott a japán határozottsággal szemben. Mert míg Oroszország részéről csak kapzsiságról van szó, addig Japánnál létezők forognak kockán. Japán nem fér meg jelenlegi keretében és ha megengedi, hogy Oroszország megvesse lábát Koreában, századokra el van előle zárva a torjesszkesedés útja. Oroszország ellenben presztízst félti elsősorban — és ezt annyira, hogy nem mer engedményt tenni Japánnak, azért határozottan visszautasítja a japán kormány követeléseit. Ez most már majdnem kétségtelen bizonyosságú tény, amennyiben a ma érkezett tokiói tudósítások határozottan azt állítják, hogy Oroszország felelete, mely végre megérkezett és melyet tegnap megkapott a kormány, ezt egyáltalában nem elégti ki, jölehet az orosz kormány azt a reményt fejezi ki benne, hogy módot fog találni a békés kiegyenlítésre. Hogy ezek a remények milyen alapon épülnek fel, legjobban az jellemzi, hogy a japán kormány a helyzetet nagyon válságosnak jelenti ki, amennyiben Oroszország olyan követeléseket támasztott, amelyeknek teljesítésére még csak gondolni sem lehet. Igazán nevéstéges ezekkel a tényekkel szemben, hogy Oroszország folyton békés tendenciáit hangsúlyozza, a nélkül, hogy ezzel bárkit is meg tudna tévesztetni valódi szándékai felől. Legkézzesebb perze a japánokat, akik Jokohamából a leghatározottabban jelentik, hogy az orosz jegyzék elosztása a béke tenntartásába vetett utolsó remény is, és jól tudják, hogy a port-arturi orosz hajóraj lepecsételt utasítását indult el Korea felé. Hogy magánál a jegyzéknek mi a tulajdonképpeni tartalma, arról nem érkezik határozott hír, de tokiói jelentések annyit mégis sejtetnek, hogy azok az engedmények, melyeket Oroszország ilyeneknek akar feltüntetni, inkább képzeltek, semmint valóságosak és tulajdonképpeni céljuk nem egyéb, mint az ügynek további huzása, halasztása. Am a japán közvélemény már megunt a család játékok és nyomást gyakorol a kormányra, hogy ez ragaszkodjék utolsó követeléseinek teljes és azonnal való elfogadásához. Hogy maga az orosz kormány is tisztában van jegyzékének hatásával, meggyőzően bizonyítja az a körülmény, hogy hadikészülődéseit lázas sietéssel folytatja és legújában ismét szállítóhajót vásárolt, melylyel ezeröttszáz embert szállít Kelet-ázsia felé. Egyuttal meztöltötte a kormány az újszövegeknek, hogy a csapatmozdulatokról hírt közöljenek. Ugyanígy hírt adott Japán már napokkal ezelőtt kibocsátott, de azért az amerikai kormány mégis értesült, hogy Japán a napokban harmánczötezer embert fog Korában partraszállítani. Ezt a hírt a washingtoni hivatalos körök a háború kitörése következtén jelentik tekintik.

Hogy Anglia is lemondott már a békés kibontakozás lehetőségéről és hogy nem fog olyan passzív magatartást tanusítani, azt eléggé bizonyítja az a ma érkezett jelentés, hogy az a két hadihajó, melyet Genuában rendelt meg a japán kormány, angol lobogó alatt és angol tisztek vezetése alatt indult el Japán felé és hogy mindkettőt angol hajóraj fogja kísélni egész Japánig.

A franciákra pedig André Cherifamenak az Éclairben megjelent cikke hatott rendkívül lehangolóan. Ebben a Hongkongból írt cikkben azt fejtí ugyan ki Cherifad, hogy Oroszország semmiesetre sem mond le Koreáról és hogy viszont Japán egyáltalában nem bízik semmiféle orosz igéretben, minthogy annakidején, mikor a nehéz harcok árán megszerzett Liao-Tong szigetéről, orosz sürgetésre, kivonultak, később maguk az oroszok vetették ott meg lábukat.

Igy hát minden körülmény a háború kitörését jelzi, míg a béke megkötésére, semmiféle támaszpont nem mutatkozik. Ha még tekintetbe vesszük azt is, hogy úgy az orosz, mint a japán kormány szigorúan cenzurálta a hadimozgósítási- és világhíradókat, nem lehetetlen, hogy még a világhíradóban megjelent hírek még mindig a béke lenetősége mellett károskodnak, addig a kelet-ázsiai vizeken megkezdődött annak a véres drámának előjátéka, melynek későbbi fejleményei talán majdnem egész Európát, sőt talán Amerikát is lángba fogják borítani.

Szjoul, január 8.

A csemu-pói kikötő előtt olasz cirkálójához vetett horgonyt. Német hadihajót is várnak. A

követségeket a különböző nemzetek tengerészcsapatai őrzik. Lehetséges, hogy a koreai császár fölkelés esetén az európai követségek egyikére menekül.

Hongkong, január 8.

Kétszázötvenfőnyi brit gyalogság hirtelen utasítást nyert a készenlétre. A csapatszallítást is előkészítik. A szállítás helye ismeretlen. Azt hiszik, hogy Peking vagy Korea.

Port-Arthur, január 8.

Több orosz hajó indult a múlt éjjel a nyílt tengeren lévő cirkálójához megerősítésére. Hír szerint az így egyesült haderő előnyomul, hogy összeülközzék a Korea felé közeledő négy pancéloshajóval álló hajóhadddal.

Norvég politikai erkölcsök.

Irta: Björnson Björnsterne.

Az a körülmény, hogy politikai erkölcsünk minden szemérmesség nélkül valók, megmeteljezi magánéletünket és szomszédainkat arra oktatja, hogy megvesselek bennünket.

Ez után a bevezetés után néhány váddal akarok foglalkozni, amely rélm forgalomba jött, amióta a választási harc megkezdődött; így például azzal a váddal, hogy csupán azért fordultam a Blehr-féle kabinet ellen, hogy vámból államminiszter csinálhassak. Én, aki már régóta tudom, hogy vámbot maga Blehr kínált tárcát... Vagy azzal a másik váddal, hogy évek óta csak azért agítálam a nemzetközi Revue Nobel érdekében, hogy másik vámbot, Lange Albertnek, a világhírű könyvkiadónak legyen mből élnie! Vagy azzal a váddal, hogy csak a ért lépiem ellenzébe a Blehr-kormánytalan szemben, hogy a Nobel-díjat megkajam. Én, aki tavaly januárban, amikor a lapok hirdették, hogy a Nobel-díjat Ibsen közt és köztem meg fogják osztani, azt javasoltam, hogy adják az egész díjat esorbítatlanul Ibsennek. Minthogy a franciák az egész díjat kapták meg, Norvégiában félreérték az osztokodást. Csak mut évi november 21-ikén tudtam meg, hogy az egész díjat számomra szavazták meg. Hát még az a hitvány hazugság, hogy „jobbra” ugrottam át. Égy férfiu, aki egész életén át azon volt, hogy hatalmas „baloldalt” alapítson, most, hetvenéves korában, hűtenül hogyan lépne át a „jobboldalra” minden reményessége nélkül bármely előnynek! Mégis csak hűnek kell maradnom programomhoz, amely ekként szól:

„Alkudozunk Svédországgal jogainkról, de csak alkudozunk! Az egész Észak jövője attól függ, hogy semmiféle békétlenség se keletkezzék Svédország és Norvégia közt!”

Hát már a „jobboldalhoz” tartozom, csak azért, mert ennek hasonló a programja? Hiszen annyi más elvi különbség létezik közöttünk!

Most még a királyi való találkozásomról is kell nyilatkoznom! Ugy gondolom, nem szükséges arra figyelmeztetni, hogy nem lehetek felelős egy tapintatlan telegrammért, még akkor se, ha azt mondják hogy az én beszédemet tartalmazza. Még a királyi való találkozásomat is árulásnak bélyegzik! Persze senki se tud a kimutatni, hogy ebből valami haszon háramlott volna reám. Sokkalta inkább árulás, sőt még rosszabb valami, hogy Blehr és kormánytársai, miből est a hatalomhoz jutottak mindenféle kis- és nagykereszt tud a donosaivá neveztezték ki magukat sőt még Norvégiában is „kegyelmes uraknak” tituláltak ák magukat. Mint a díj nyertes kötelességszerűleg jelentem meg a király előtt, aki sok szívéllyességgel fogadott. Mindenki tudja mily hálaosan fogadok minden melegséget és a sok üldöztetés amelyben részem volt, még inkább megtanított a barátság megbeszélésére. Ha már egyszer ilyen vagyok, miért kelne másnak lennem a király előtt?!

Az egész támadás csupán fogás, amelylyel a Blehr-kormány legutabb bűnét eltakarni szeretné.

A választások előtt alatt és után a Blehr-párt vezetősége nem tudott, különb taktikát annál, mint hogy a svéd nemzetet Norvégia előtt meggyanusítsa.

Mindnyájan tudjuk, hogy mi történt Svédország és Norvégia között. Az unió idestova szászestendő és még mindig nem értük el a partát. E tekintetben Norvégia is hibás, de a dolog természeté szerint még hibásabb Svédország. A svéd nemzet szándékosság nélkül megtagadhatta egy-egy jogunkat, mert mindig nagyon nehezen érthető meg, de sohasem akart velünk szemben ellenségeskedésbe bocsátkozni.

“AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resicjai mezőgazdasági gépjárművezetői társaságának vezérigénynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe. Tisza acélanagy saját hámoralkból. Előretöltött tégelyacélok. Pancéllacélok. Magasított acélok. Porvédő kerek. Acél gerendék. Csak kitámasztó nyeregekkel bíró taligát szállítunk. Kérjük árjegyzék. mivel ez az összes talajművelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosítást nyújt — és díjmentesen küldetik. Előgyártás terjedelmes rangú magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is. Rövidített levél: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut. 2. Sürgönyeim: „Agraria” Budapest.

Régóta tudtuk ezt, még mielőtt megindultak volna a választások, — sőt éppen ezért siettetük a választásokat. Jó politika mellett — és egyáltalán jó emberek között — csak arról lehet szó, tartuk magunkat abhoz, ami van, és nem ahhoz, ami volt.

Ezen a ponton azonban a „baloldal” gonosz tradíció maradt. A svéd nemzetet meg kellett gyanusítani. Ezáltal a „baloldal” Norvégiában visszanyeri népszerűségét, mi pedig akk sohase bizalmatlankodtunk, elveszítjük a magunk népszerűségét. Így tolytak a dolgok mind má napig.

Ez a bizalmatlanság azonban önkéntelenül a királyi ház ellen is fordult. Ha nem lehet bízunk a svéd nemzetben, akkor a királyi házban se lehet!

Ezzel szemben kiaduk a magunk választási jelszavát: Bízunk a királyban és Svédországban! És győztünk, sőt éppen a napokban kaptuk meg győzelmi hírlinket.

Tudtam, hogy így lesz, ha Svédországba érkezem. Éppen azért örömmel és teljes bizalommal mentem a királyhoz. Az új hajnal világosságában beszélgettünk Norvégia jövődjéről és a sötét felhőről, amely fölénk borul.

Hogy milyen ember a király? — erről tudtam egyetmást gyermekeimtől. Tudtam, hogy olyan férfival fogok találkozni, aki megpróbáltatások árán a megértés képességét szerezte meg magának. Duszgáz tapasztalatokban és ismeretekben, minden szavából jószág sugárzik.

Felédhetetlen egy találkozás! Világos, hogy férfira javarésztében sok tekintetben más volt, de megmaradt benne alapjellemvonásul a szívbéli jószág, párosulva a legtisztább szándékkal. Ezt most már beáta minden svéd és amennire én látom, soha még egy királyukat se szereték annyira.

Sok tekintetben ellent kellett mondanom a királynak. Hogy igazam volt-e, azt sem én, se más nem ítéheti meg. De be kell vallanom, hogy sokszor félre ismertük.

Ami, imbol, hangosan ismételtek. Remé em, senki sem ért félre, hiszen a király legjobb akarata mellett se növelheti boldogságomat.

Cseh-német közeledés. Prágából azt jelentik, hogy a cseh és német pártok vezéremberei legközelebb értekezletre fognak összegyűlni, hogy elismintsák a csehek és németek közt fennálló ellentéteket, amelyek már évek óta lehetetlenné teszik a Reichsrath komoly munkásságát. A csehországi német képviselők azonban addig nem mennek bele a tárgyalásokba, míg garanciákat nem kapnak aziránt, hogy a cseh obstrukció a Reichsrathban meg fog szunni. Szóba került, hogy a tárgyalásokba vonják bele a kormányt is, de attól alkalmasint a tárgyalások elején eltekintenek.

A kitagadott Millerand. Millerand francia ex-miniszter, akit a francia nacionálisok azóta, hogy ellogadták királynunktól a vaskoronarendet, Millerand bárónak neveznek — a szocialisták szajnai kerületének föderációja kizárta kebeléből. Ennek okául *Gérauld-Richard* francia szocialista képviselő azt a körülményt tünteti fel a *Petite République Française*ban, hogy Millerand Delcassé külügyminiszternek a leggyverési kérdésben kifejtett álláspont ához hozzájárult. A külügyminiszter ugyanis azt mondta, hogy Franciaország, mint legyőzött nemzet nem léphet most kezdeményező le ebben a kérdésben — és azt indítványozta, hogy térjenek az indítvány lelett napirendre. A szocialisták, Millerand kivételével, mind az indítvány ellen szavaztak. Millerand kizárását 60 szavazattal 40 ellen döntötték el. *Gérauld* szerint ez a határozat nagyon sok jó szocialistát akaszt el, minthogy Millerand nem lett hütemen a francia szocialisák programjához, mivel ez nem veti fel azt a kérdést, hogy Franciaországnak kell-e a leggyverési iniciatíváját megfogadni, vagy nem. Delcassé különben maga is kijelentette, hogy Franciaország ilyen kezdeményezéshez kész hozzájárulni, csak éppen a kezdő lépést nem teheti meg. Ez így Millerand sem a leggyverés ellen szavazott, hanem a kezdeményezés ellen. Maga Millerand különben kijelentette, hogy megmarad tovább is jó szocialistának és nagyon megnyugtatta, hogy a szocialista választó-bizottság, mely képviselőnek jelölte, eljárását minden tekintetben helyeselte.

A macedóniai események. Macedóniában még mindig iorrong a keresztény lakosság. A portának az entente-hatalmak nagykövetségeihez intézett körlevele a főtélgyelős hiteles közlésekben alapú jelenlése szerint a komiték tavaszra az eddigieknél nagyobb zavaráásokat készítenek elő, mely célső máris mindenhova küldenek embereket. Azt is közlik, hogy Atanasov, a rövid idő előtt Kusztedinből Szófiába visszatérí ismeretes bandidónk és bolgár tana ékos hadnagy kijelentette, hogy 100 fegyvert csempészett be török határkerületébe. A komiték ezenkívül, hr

szerint, a rióhi kolostorba öt láda töltést és Kosztinidja és Banja határközségekbe ötven legyvert küldött. Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a e hó 4-én Ipeken ismét megölték egy keresztény csendőrt. A telttest nem ismerik. Ez a gyilkosság újból azt mutatja, hogy az albán mozgalom terjed az ipeki szandzsakban és hogy szűtséges a kemény eljárás, melyet Semsí basa e napokban kezdett meg, amikor csapattal indult az ismeretes zavargó Baram Hadsi nevű albán főnök ellen. A grakovói kerületben levő voszovelőli Kula Bajramot katonaság vette körül és miután nem adák meg magukat a leiszóitásra, *összeörlődtek*. Bajramot három hívét és négy asszonyt megölték, Bajram hat híve pedig megadta magát.

Konstantinápoly, január 8.

A két polgári ügynök elutazása valószínűleg el fog húzódni a görög útvég. Báró Calice osztrák-magyar nagykövét ma bemutatja Müller udvari tanácsos polgári ügynököt a nagyzvernek és a külügyminiszternek. Demerió orosz polgári ügynököt szombaton mutatják be.

HIREK

Japán.

Vajj' lesz-e mezőidőn még kikelet
S mesgyéiden élet, messze Kelet?
Vajj' lesz-e virág még réteiden?
Vajj' nem tapos el a kemény idegen?
Lehajtaní a fejed, lesz-e tanyád?
Vajj' nem sirat el majd árva anyád?
Ó messze Kelet! Japán! te szegény!
A véredet ontod a harc mezején.

Hallod a kozíkok vad dobogását?
A Nyugat katonái a sírodot ássák;
Parancszava kél in a cári ukáznak,
A Nyugat katonái véredbe' megnáznak.
Hogy hull a krysantem, hogy hervad a rózsza,
Megbeestelenítve a szűzi mimóza,
Ó messze Kelet, Japán! te szegény!
Mért ontod a véred a harc mezején?

Ki törli a könnyjét a sok kicsi nőnek,
Ha szörnyei nőnek a harci erőnek?
Hová tűnt, hová szállt népednek a kedve,
Ha majd a szivedbe taposna a medve?
Hogy fér kebeledbe a gond meg a bánat,
Ha majd fia léssz te a cári atyának?
Ó messze Kelet, Japán! te szegény!
Mért ontod a véred a harc mezején?

A könnyemet ontom, szép haza, érteid!
Ó vajha a könnyem lenne a vérted,
Mely védi a kebledet, védi hazádat,
Sok kicsi nődet, arany pagodádat.
Ó, vajha virulna továbbra a rózsza!
Es el ne pirulna a szűzi mimóza!
Ó messze Kelet, Japán! te szegény!
Vajj' győzne a kardod a harc mezején!

zt.

La vérité ...

Franciaország lázban ég: az igazság után való vágyakozás lázában. Ott ma már mindenki érzi, hogy szörnyű igazságtalanság történt. Valakit ártatlanul elítélték. Ezt a valakit rehabilitálni kell. Pörének revízióját meg kell indítani!...

Es nemesak a peuple, a Zola népe, követeli az abszolút fölmentetést és a teljes elégtételadást az igaztalanul elítélt részére, hanem követeli ezt a hadsereg és a klérus is. Köztársaságiak és nacionalisták egyaránt. Püspöki pástorlevelek hirdetik, papok prédikálják a szöszékekről, hogy az igazságnak végre meg kell érkeznie. Az ártatlanul elítélt fel kell odozni a gyalázat bilincseiből!

Az egész világ katolikussága kívánja ezt. Maga a római pápa, X. Pius ő szent-ségo követeli és hirdette ki, Vízkereszt-napján, a bibornokok kongregációjában az ártatlanul elítélt perének — revízióját.

Nem Dreyfusról van szó, hanem Jeanne d' Areról, akit az egyház 1431-ben eretnek-ségért máglyabálára ítél és el is ég-

tett, ma, Vízkereszt-napján pedig beatifikál, boldoggá avat. Vagy legalább megindítja a revíziót boldoggá avatásának ügyében. Ami lényegében már körülbelül egyre megy. A vége az lesz, hogy Jean d'Arcó leányasszonyt az egyház a maga szent-jóinek sorába iktatja. Persze csak 200 esztendő múlva. Addig csak boldoggá avatja, aminek az a hivatalos módja, hogy az eljárás során egyik oldalán az ördög ügyésze meg fogja őt valódni mindazokkal a szörnyű-séges bunókkal, legfőképpen *boszorkánysággal* és eretnokséggel, amiket ötfődzésszázad előtt rákénáltak és amikért a máglyára hurcolták, másik oldalán pedig a védőügyvéd szép és megeafolthatlan szavakkal tisztára mossa, nap-nál fényesebben bebizonyítván, hogy mindaz alávaló és elgébakiáltó hazugság, amikben őt bűnösek találták s Isten nevében és dicsőségére kinos halállal meglakoltatták. Azt is be fogja róla bizonyítani, hogy legalább két csudát művelt. Mert e nélkül boldoggá avatni senkit sem lehet. Tehát a csalhatatlan Egyház szent kongregációja csalódott és kegyetlen bünt követelt el, mikor szegény D'Arcó Johannát a máglyára hurcolta. Ezt az igazságot ugyan a maga rendes forrájában megtalálhatta és kimondhatta volna az Egyház már 1450-ben és 1456-ban, mert a „Procés de rehabilitation” már akkor megindult. De még akkor a pör revíziójához nem érkezett meg az Igazság... Sőt még XIII. Leo pápa idejében sem, pedig az ő jubileumakor a francia püspökök már egyengették az utját. Most végre itt van. Megérkezett! A nagy pör revízióját meg lehet és meg kell indítani. Persze most X. Pius politikájának az érdeke nyitogatja előtte az ajtót, mert ő békességet és jó barátságot akar nem annyira D'Arcó Johanna feljáró szellemével, mint inkább a francia köztársasággal. Neki Páris megér egy — litániát.

Es milyen ügyesen csavarintják! Hogy hiszen kérom alásan, Jeanne d'Arcot nem az Egyház lökte bele a máglya lángjaiba, hanem ennek csak egy téteteg szögája: a Beauvais-i püspök. Egy püspök tévedhet, sok püspök nem tévedhet. A pápa pláne nem tévedhet. De csak X. Pius pápa nem, akinek már megérkezett a szent — Igazság és a pör revíziójához szükséges anyag együtt van, hogy annak az egy püspöknek a hibáját a csalhatatlan Egyház jóvátegye.

Csak hogy van egy kis bibi a dologban. Louis Dumur, maguknak a franciáknak elismert híres történetűdosa, éppen most, a boldoggá avatás ünnepeinek előestéjén, minden rosszakarat nélkül, egyszerűen bebizonyítja, hogy nem Beauvais püspöke tévedett, hanem az egész Egyház. Jeanne d'Arc kivégeztetésének förtelme nem egy bünbalk előrántott ember kis lelkén szárad, hanem az egész római egyház lelkiösmertén. Oh Egyház, Egyház, be kell vallanod; az egész világ előtt megalázkodva, hogy: „Tévedtem, tévedtem és kénytelen vagyok örök életet adni annak, akitől az egyetlen földi életét kinos-keserves halállal a megbeestelenítés Golgotáján elraboltam.”

Louis Dumur mindezt nagyon szépen, egyszerű, de megeafolthatlan történeti adatokkal bizonyítja be.

Szegény D'Arcó Johannát bizony Martin Bülérini „a francia királyság részére kirendelt szent inquisitio legfőbb vikáriusa, a római szentisek által reá ruházott hatalomnál fogva „követelte ki az inquisitio részére a luxemburgi herecstől. És Beauvais püspöke szintén az „Egyház nevében” követelte kiszolgáltatását.

Aztán a párisi teológiai fakultás hat tudós tanára konzultált a roueni kanonokok testületével, a liseuxi, avranchi és couteuxi püspökökkel s ez a tiszteletreméltó tudós teológiai testület — tehát nem egy püspök — egyértelemmel kimondotta, hogy Johannát ki kell végezni, mert *boszorkány* és mert Isten ellen való *boszorkánykodásait* három ördög segítségével végezte, akik: Béliál, Sátán és Behemoth.

Mikor végre halálra vitték, fejére ékes-

ségül odaszögezték elítélésének okait: „Eretnekiség. Bűnökbe való visszaesés. Hitchagyas. Bálványimádás.“ A máglyára pedig kifüggesztették a táblát, hogy „Jeanne, az úgynevezett szűz, — hazug, népimitó, hamis próféta, istenkáromló, hitetlen, kegyetlen, ördög-hivogató, hittagadó, schymatikus eretnek.“

Ezt mind az Egyház sütötte homlokára az Isten és a Jézus Krisztus nevében. És most ebből, Vízkeresztnapjától kezdve, egy szó sem igaz. A pápa maga követeli, hogy ne legyen igaz, maga mondja ki, hogy nem igaz.

Es a boldoggá avatási pör revíziójának során be is fog bizonyulni, hogy nem igaz, mert Jeanne d'Arc tiszta és ártatlan. Az is! De merete volna csak ezt valaki a XV. században így aperte kimondani, ahogyan most X. Pius kimondja; bizonyosan őt is megégették volna. Ha tehát például egy Zola, vagy tegyük föl maga X. Pius, nem mint pápa, hanem mint merész igazságkereső, a XV. században követeli ennek a pörnek a revízióját, hát mindkettőjük odakerül a boszorkány mellé a máglyára.

Lám milyen sokkal gyorsabb lábón jár az Igazság a XIX. század végén és a XX. elején. Most alig 4—5 esztendőre volt szükség, hogy Dreyfus pörének revíziójára rá kerüljön a sor. Ő tehát még szerencsésebb (és így már életében boldogabb is), mint Johanna, akinek ötödfélszáz esztendeig kellett erre várakoznia.

Szegény boldogok!...

Budapest, január 8.

— BUDAPESTI NAPLO. December 31-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetese ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Csek Ervin horvát miniszter ma reggel családját látogatására több napi tartózkodásra Pécsre érkezett.

— A király berlini látogatása. A Berliner Börsencourir hire szerint valószínű, hogy Ferenc József király látogatába megy Berlinbe. A király tavaszszal Angliába utazik, hogy viszonzozza VII. Edvárd angol király látogatását, s nincs kizárva hogy Angliából való visszatérésekor Berlinbe is ellátogat.

— A horvát bán áll-pota. Cannesből jelentik, hogy gróf Pejačević Tivadar horvát bán, aki az utóbbi időkben gyomorvérzésben szenvedett, most már jobban van s rövid idő múlva visszatér Zágrábba.

— Báró eseti Herceg Péter. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király esetei Herceg Péternek és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot adományozta. Az erről szóló királyi kézirat így szól:

A személyem körüli magyar miniszterium ideglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán, esetei Herceg Péter magyarárosnak és nagykereskedőnek, valamint törvényes utódainak, a hazai ipar és kereskedelem emelése körül szerzett érdemei elismerésül, a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben 1904. év január hónap 2-án. Ferenc József s. k. Gróf Tisza István s. k.

— Meszlényi püspök betegsége. Meszlényi Gyula szatmári püspök — mint Szatmárról jelentik — az ősz óta állandóan gyöngélikedik. Cukorbetegségben szenved s bája a héten rosszabbra fordult, úgy, hogy orvosai aggasztónak jelentették ki állapotát. Az agg főpap a nap legmagyobb részét nyugtalan ámban tölti. Ereje rohamosan hanyatlik, téplálékot nem vesz magához s éppen ezért félni lehet a katasztrófa bekövetkezéséről. Kedden este már ellátták a haldoklók szentségével is.

— Csokokal halálának százados évfordulója. A debreczeni Csokonai-Kör Komlóssy Artur hegyes polgármester indítványára elhatározta, hogy Csokonai-Vitez Mihály halálának százados évfordulóján, 1905. január 18-án országos ünnepet rendez. A kör pályázatot hirdet egy Csokonai-emlékbeszűrére, amelyre ezer koronás pályadíjat tűzött ki. A pályaműveket november 20-ig kell benyújtani.

— Fletyka a trón körül. A német trónörököséről azt írta nemrég egy berlini hetilap, hogy szerelmi viszonyt folytat Sarrar Gerarudin operafékesnővel. Az énekesnő alya és a berlini amerikai telepek egy tagja megöltögette a het lap szerkesztőjét, mire a szerkesztő kiállított egy nyilatkozatot, melyszert a közlemény nem Sarrar Gerardinre vonatkozik. A leány ezenkívül azt is követele a szerkesztőtől, hogy ezt a

nyilatkozatot őt berlini lapban is adja ki, mert különben rágalmazási pört indít ellene.

— Az új Renan. Mint Párisból jelentik, Loisy abbé, kinek a bibliát és az evangéliumot magyarázó munkája az indexre került, a kuriának adandó feleletében ki fogja fejteni, hogy meghajol az ítélet előtt, de bizonyos nézeteit mint történelmit, továbbra is fenntartja. Hogy ez a felelet nem nagyon fogja a kuriát kielégtíteni, az annál természetesebb, minthogy Loisy működésében a pap és a tudós nem választható elegymástól és most Loisy fejtegetései éppen azért hatnak olyan mélyen, mert az egyházához hű pap, a nagy tudományú teológus is magyszólal bennük. Loisy tehát csak mint fogymli hatóság előtt hajlik meg a kuria előtt, ellenben az igazságokat, melyeket hirdet, továbbra is igazságoknak és mint ilyeneket megtagadhatlanoknak vallja! Ez az elhatározás csak növelni fogja azt a tiszteletet, melylyel Loisy iránt a világhosszú barátai viselteknek és azt a meggyőződést erősíti meg bennük, hogy Loisy nemcsak kiváló pap, nagy tudományú teológus, hanem egész férfiú is. Hogy Loisy tényleg nem hajlandó igazságaiból egy jótányit sem engedni, azt eklátásul bizonyítja, hogy már előzőleg, mikor munkája nem került az indexre és Páris érsekeinek aki kitiltotta munkáját az egyházmegyéből, ugyancsak azt felelte, hogy mint pap meghajol ítélete előtt, de mint történelmit az utolsó betűig fenntartja állításait.

— A pápa és Loubet. Az Avanti című olasz újság a napokban arról adott hírt, hogy a pápa, legközelebbi római látogatása ötleteiből fogadni fogja Loubet-t, a francia köztársaság elnökét. Ezzel a hírrel szemben a Giornale d'Italia azt jelenti, hogy a pápa folytatja elődje politikáját, államfőket nem fogad és így Loubetval szemben sem tesz kivételt. Merry del Val pápai államtitkár már értesítette is a pápa elhatározásáról a francia kormányt. Ez az értesítés még újv előtt megérkezett Párisba és Loubet-t annyira lehangolta, hogy ő volt az egyetlen európai államfő, aki nem üdvözölte a pápát az üjlesztendő alkalmából.

— Nyugalomba vonult tanító. Szekszárdon nyolc évi szolgálat után most vonult nyugalmába Bitter Péter tolmamegyei apari tanító, aki valódi apostola volt a magyarosításnak és ezért már több ízben kitüntetés is érte Nyugdíjaztatása alkalmából a közoktatásügyi miniszter a tanfelügyelőség útján köszönetét leezte ki az érdemes tanítónak, aki állandóan a vidéki tanügyi mozgalmak élén állott. Bonyhádon tiszteletére nagy bankettet rendeztek a múlt szombaton, amelyen Percei Dezső képviselőházi elnök is résztvett és szép felköszöntőben méltatta Bitter Péter érdemeit.

— Karagyorgyeovics oszilaga. Mielőtt a szerb szkupstinát elnapolták volna, még elodagott egy törvényjavaslat, melyben Péter szerb király új rendelkezést alapított, ezzel a névvel: „Karagyorgyeovics oszilaga“. A rendjel egyik oldalán ez a felírás van: „A hitért és szabadságért 1804“. Másik oldalán: I. Péter 1904“. A rendnek mely oszilagalaku, négy osztálya van. Aranyból van, középen keresztel, melynek közepét gyűrű fogja át a régi szerb címerrel.

— Bonaparte Matild hercegnő végrendelete. Párisból jelentik, hogy a minap elhunyt Bonaparte Matild hercegnő, I. Napoleon unokahuga, körülbelül két millió frank értékű vagyonát Bonaparte Lajos orosz tábornokra hagyta. Matild hercegnő Eugénia császárnéval, III. Napoleon özvegyével egy állapotott meg, hogy ő Bonaparte Lajosra hagyja vagyonát, Eugénia császárné vagyonának kétharmad részét pedig Napoleon Viktor herceg örökli. A harmadik harmadot Eugénia császárné meg fogja osztani spanyolországi rokonai és több kolostor között. Matild hercegnő végrendeletében biztosította az általa alapított menedékház fennmaradását. Udvarmesterének, Primoli grófnak kégyűjteményét és családi irásait hagyományozta, a Louvre-muzeumnak pedig Carpeaux szobrász által készített mellszobrát és Reynolds néhány képét. A történelmi nevezetességű gyöngyös nyakéket, amelyet I. Napoleon ajándékozott a hercegnő anyjának, Bonaparte Lajos tábornok örökli. Egyéb ékszereit Matild hercegnő unokahugának, Leticia hercegnőnek hagyta, míg Viktor herceg a családi ereklyéket kapja.

— Építészeti előadás. A Magyar Műnök- és Építész Egyesületben szombaton Fischer-Forbát Imre tart előadást Frankurtt nagyobb műszaki alkotásairól.

— A fennek megrendszabályozása. Pétervárról táviratozzák: A finnországi lökörmányzóhoz intézett cári kézirat elrendeli amaz állami és községi alkalmazásban lévőeknek e bocsátását, kik 1903-ban kivonták magukat a 3. finnországi lövészszálszólalban teljesítő védőkötelezettség alól. Ezeknek a következők öt évben külföldi utlevél nem adható. A magasabb intézetek növendékei, kik, komolyabb ok nélkül, nem soroztatták magukat, egy évre ter edő időre eltávolítandók az illelő intézetből. A lökörmányzó utasítást nyert, hogy tudassa a lakossággal, hogy azok a fennek, akik 1904-ben nem tesznek eleget katonai kötelezettségüknek, a Finnországon kívül álló csapatokba fognak besoroztatni.

— A csák alkonya. Az angol társaság hölgyei, akik eddigelő főfőletesebb ismeretség mellett is egy-mást megölelni és megcsókolni szokták, ezt a meleg üdvözlési módot ezental egyszerű kézzorítással fogják helyettesíteni. Az orvosok, akik már régóta kiüzdöttek ennek az egészséget nem veszélyeztető üdvözlési módnak az érdekében, úgy gondolták, hogy ezt a változást az ő agítaiójuk a csókolódzás ellen vona maga után. Ebben a főltevésükben alaposan csalatkoztak, mert a hölgyek négy indokot hoztak föl a reorm mellett, de egyiknek sincs köze a hygiénához. Ezek az okok a következők:

I. A csókolódzás következtében a nagy kalapok ferde helyzetbe tolnának. —

II. A libegő, hosszú fátyolok is szenvednek. —

III. A finoman felrakott riaspor eltörlődik, — végül

IV. a gyöngédén csipkésztet bluzok a heves ölekezésektől elveszítik az újdonság látszatát,

Hogy vajjon a szerelmesek is beszüntetik a csókolódzást, arról halgatnak egyelőre a lapok.

— Hajók. Indul holnap két japán hajó, inon tőlünk, Európából, Genuából, a kikötőből. Még föl sínesenek egészen szerelve, még be síncsenek végképp rendezve, úgy volt, hogy csak e hónap vége táján mozdulnak meg a nagy vizek felé, haza, a messze Keletre, de ott a távolban valami gyorsabban történt meg, mint ahogy várták. A japán és a muszka hamarabb unta meg a farkasszem-nézést, amelyet csak néha-néha élelénkített egy-egy diplomáciai jegyzék, s az ideges feszültség a kitéréshez juot közel. Hallani már amonnan Keletről a harei kürt szavát, a tompa fegyverzörgést és ágyudörgést... a két japán hajónak sietni kell. Főlszedik hát holnap a horgonyt, sebtiben kecsgetetű zsoldért beszetoborozzák a legénységet, mernökök, munkást is visznek, aki fűlytása a hajószerelest és berendezést, s lesz fűrész-, fejsze-, kalapács-zaj, miközben siklik a két hajó és festék illata vegyül a tenger friss levegőjébe, amint mázólják az utolsó esztendőssokkal a két hajót. Talán még a tengeren készülnek el, talán már csak otthon a parthoz közel, de miközben rohan, siklik, a hullámokba furja magát a két hajó, nyomában van egyre, les, ügyel rájuk két más hajó. Két muszka hajó. Háborus az állapot, az ellenség is résen van. Ha indul holnap két japán hajó, Genuából, a kikötőből, a muszka sem lehet rest. A cár hadihajórajából a Földközi-tengeren, mikor Genuában horgonyt szednek fel a japánok, kiválik szép lassan két muszka hajó. Egyik erőt ellensúlyozni kell a másikkal, háboru van. S illő távolságban napokig két japán hajó mögött halad két muszka hajó. Vagy tán oldalt is mennek, vagy neki bszdulnak, s elébük siklanak. Játszának, kergetőznek egymással az ellenséges hajók napokon, heteken át a nagy vizeken. De azok a vizek barátságosak, s a hajókön az ágyuk csöndben meglapulan, szavuk sem lehet még. Jöhet vihar is, bekergetheti a hajókat valami kikötőbe, biztos révbe s akkor partra is száll tán a legénység s még barátkozik a kis parti csapékékon. De aztán kezdődik újra az ártatlan kergetődzés, mig egy napon föl nem tűnnek a koreai partok s amonnan a szárazföld tájkáról az ég lángpirosságát ont a tenger felé s tompa dörgések hangja hallatszik a hajóra. Amott a pirosság táján már megindult a harc tüzei, öldökléssel. A négy hajó tudja ezt már, utközben hírlt kapta. Most kettőzött erővel rohannak már a harétré felé. Már átélik a határt, amelyen túl megszűnt a nemzetközi tilalom, a hajók ellenséges vizen járnak. Aztán beilleszkednek a csatasorba, az ő ágyuik zengése is belevegyül a csatariadaba s fájdalmasan nyögő, vonagló harcosok vére fosti meg a hajók fedélzetét. . .

— Garázdálkodó honvédhuszarak. Bajáról táviratozzák: Tegnapelőtt éjjel a helybeli honvédhuszárezred nyolc közlegénye és két altiszte itas állapotban végigvonott a város több utóján, száznál több ablakot hevert, sok alabaszárnyat kitépelt. A katonai vizsgálat folyamatban van. A tetteseket fogságba helyezték.

— Házasság. Braun Dezső tartalékos honvédhadnagy, a Toth József pápai gyarmatár-nagykereskedő és ecetgyáros-cég belagja, eljegyezte Deutsch Elza kisasszonyt Fapárról.

Szpter Dezső Dombóváról eljegyezte Múner Anna kisasszonyt Budapestrol.

Iritz Nándor e hó 15-én, osütörtökön, esküszik örök hűséget Schwoob Sarolta kisasszonynak Makón.

Landau Izidor könyvkereskedő eljegyezte Stehr Dávid eperszi könyvkereskedő leányát, Sarollát.

Heltai Simon, a bártai gyógyfürdő-részvénytársaság főpénztárosa, eljegyezte Kédei Irma kisasszonyt Budapestben.

— Eltűnt pénzeszlévi. Szegeáról táviratozzák: A Pollakovic és Schlesinger budapesti cég 6-beosi főokjához küldött 4000 korona pénzeszlévi Földesi Bálint altiszte kezelése alatt a szeged-zentai vonalon eltűnt. A postaigazgatóság dr. Bucsy László segédútkárt küldte Szegeadra az ügy megvizsgálására. A rendőrség a tolvaj nyomában van.

— **Vezeklés az utóán.** Néhány nap óta különös egy jármű vonja magára Berlin utcáin a járó-kelők figyelmét: egy kis kocsi, amelyen fehérmű-skatulyák tornyosulnak és amelybe két fiatal lány van befogva, míg egy harmadik lány hátul a kordélyt tolja. Mindahárman egyszerű és semmiképpen se tetszős egyenruhát viselnek, mellükön pedig széles bőrvet. Fokozza a feltűnést, hogy a furcsa kocsi mellett egy apáca halad, mint felügyelő. A kocsi felirata arról világosít fel, hogy tulajdona egy külvárosi jótékonyági intézetnek, ahol veszélyeztetett és bukkot leányok biztos menhelyre találhatnak. A kocsiba fogott lányok ennek a javító-intézetnek a növendékei. — Valóban fura egy jótékonyág, amely ilyen szenzációs módon vonzolja a nyilvánosság elé a nyomorúságot. Elvégre, ha egy ilyen szerencsétlen leány magabizáltsággal és módokat keres arra, hogy a társadalomban, mint munkás ember megtisztulhasson, elsősorban elzárja magát a szükség, hogy a lelki megújulódás kerestüljen. De hogy a vezeklés ilyen középkori módon történjék, se nem szükséges, se nem célravezető. A bűnbánat, amelyet robbogó fogatok között kocsiba fognak, hogy a javítóintézetnek reklámot és hasznót hajtson, csak arra vezet, hogy a szerencsétlen leányok homlokára a legnagyobb nyilvánosság előtt egyszerűsmindekorra rányomják sorsuk bélyegét. A vezeklők így veszítik el szégyenrészük utolsó maradvékát.

— **Tanulmány Musolinoról.** C. Morselli és S. de Sanctis mint elmeorvosok és tudósok szerették meg nekünk hírnevét O. a szorszámban. Gyakran hívják maguk őket szakértőknek is a bíróságok tárgyalásaiból, mivel az olasz tudományos irodalom nagyon szeret foglalkozni a gonosztevők világgal, az a két elmeorvos tudós és bírósági szakértő indíttatva érezte magát arra, hogy kutatása tárgyává tegye Musolinot, a hírből banditát, s róla, életéről, lelki és szervi sajátosságairól tervezterű tanulmányt írjanak 424, azaz *négyszázhuszonegy* lapon. Hónapokon át figyelték meg, tanulmányozták ezt a börtönlakót és egy ilyen vasos művet írtak róla. Ki ne kapna kedvet ilyen körülmények között a banditaéletre? Mi az a kis börtönből való sanyolódás, vagy esetleg halál azért a dícsőségért és élvezetért, hogy az emberről 424 oldalas tanulmányt írjanak.

A hatalmas alkotásból megtudhatjuk egyébként, hogy Musolino 1876-ban született Santo Stefano di Aspromontóban. Apja meglehetősen szegény fakereskedő. Iskolába csak két évig járt. Már kis gyermekkorában semmirevaló volt. Huszonegy éves korában bünteték először sértégetésért és fenyegetőzésért, amelyre viszonzatlan szerelem miatt ragadtatta magát. Ugyanilyen okból testisértéseket követ el, amelyek miatt újra elítélik. Egyik személyei ellensége meggyilkolásával gyanúsítva, megszökök, s másfél éves banditaélet után elfogják s nem valószínűleg tagadása ellenére, tanuvallomások alapján 1 1/2 évi fegyházra ítélik. A börtönből három fogolytársával megszökök s újra csak a banditaéletbe veti bele magát. Három év alatt két embert megöl és ötöt megsebesít, akik vagy tanuszkodtak, vagy kénkedtek ellene. Acqualonga mellett 1901-ben elfogták és életfogytig taró tömlőre ítélték. Musolino csak nagyon keveset üt el az átlagos rendes embertől. Arca meglehetősen nagy, homloka meglehetősen magas pofacsontjai érsek, fogai rendesek. Testalkata szabályos, keskeny, egy keveset izmos, 175 méter magas és 62 kilogramm nehéz. Érzékei nagyon élesek, csak izelő érzéke gyöngye nagyon. A fájdalom iránt való érzékenysége fokozott. Musolino intelligens, figyelmét gyorsan és élénken tudja valamire összpontosítani. Határozottan családias érzésű, nagyon babonás, hiu, uralomragyógó, bosszuvágyó és heves, de semmilyen téren sem kicsapongó. Nagyon tud magán uralkodni, erős jogérzés van benne. Kalabriában azonban Musolino való, rengeteg az emberélet ellen elkövetett bűntettek száma. Míg egész Olaszországban 10.000 lakosra 127 gyilkosság és emberölés esik, Kalabriában magában az arányszám 226. Olaszországban a testisértések száma 288, Kalabriában 608. A népeveleés itt a legalsóbb fokom áll. Ama fentemlített tudós urak azaz végzik, hogy inkább a környezet, fejlődésének viszonyaiban, a súlyos ítéletekben, amelyek olyan korán érték s a banditaélet sajátosságaiban kell inkább keresni Musolino gonoszteveteinek az okát, sem mint természetének hajlandóságában.

— **Halálozás.** Dr. Szilv Adolf, a főváros ügyvédi karának széles körökben tisztelt tagja kedden hosszas szenvedés után meghalt Budapesten. Teme-tése tegnap volt nagy részvét mellett. Az elhunyt idő-lőt dr. Weissburg Gyula rabbi megbízó beszédet mondott.

Ebenschutz Sándor volt posztónagykereskedő, a régi kereskedő-világ egyik tekintélyes tagja, ma hosszú betegség után meghalt 64 éves korában. Az elhunytban **Ebenschutz** Róza drezdai szász kir. udvari operatársnő is **Erdős** Armand hírlapíró, a **Független Magyarország** kiadóivatai igazgatója, atyúkat a **Franciaország**. A temetés e hó 10-én, vasárnap délelőtti 11 órakor lesz az új központi izraelita temető halottszobájából.

Décsy Lajos trencseni királyi közjegyző kedden 64 éves korában meghalt Trencsénben.

Hansmann Adolf, a szlovén evangélikus hitköz-ség kurátora 63 éves korában meghalt **Viroviticán**.

— **Kohn érsek lemondása.** Az olmtüzi érseknek, **Kohn** Tivadarnak lemondásáról ad hírt bécsi levelezőnk. A római szentszék állítólag rábírta **Kohn** érseket, hogy egyházi méltóságáról lemondjon. **Kohn** érsek most Rómában van. Utódtját a kuria az osztrák kormányval egyetértve fogja kinevezni. Felteszik, hogy dr. **Kohn** zugolódás nélkül távozni majd állásából annyival is inkább, mert a kuria hidat akar verni visszavonulása számára. Dr. **Kohn** ezentul állandóan Rómában marad és mindenekelőtt egy római templom kanonokjává nevezik ki, a mellett megkapja a címzetes érseki címet. Bitorossá való kinevezése azonban nincs tervbe véve. Ha azonban az utolsó pillanatban vonakodnék önként lemondani, úgy a szentszék azt hiszi, hogy akarata ellenére is elmozdíthatja, annyival is inkább, mert az osztrák kormány sem helyez rá súlyt, hogy dr. **Kohn** megmarad-e érseki állásában, amelyet tizenkét éve tölt be. Mert dr. **Kohn** az osztrák kormányt is elrontotta a dolgát, úgy, hogy szentszéki nagykövetünk, gróf **Szécsen** Miklós is az érsek elmozdítása mellett érvényesítette befolyását. Bécsben már találgatják, ki lesz **Kohn** érsek utóda. Az arisztokrata körök **Hohenlohe** herceg kremsieri prépostnak, az egykori főudvarmester fiának kinevezése érdekében buzgólkodnak, míg mások báró **Grimenstein** prépostot szeretnék látni az olmtüzi érseki székből. De egyiknek sincsenek sok kilátásai. **Hohenlohe** herceg nagyon jelentéktelen ember, báró **Grimenstein** pedig, azonkívül hogy dadog, nagyon sokat ártott magának azzal, hogy évek óta hevesen izgatott érseke ellen. X. Pius pápa aligha fog arra nézni, hogy az új olmtüzi érsek az arisztokrácia köréből kerüljön ki. A legkomolyabb jelölt dr. **Klug** olmtüzi domprepost, aki már **Kohn** érsek megválasztása előtt komoly jelölt volt az érseki székre, de ő akkor fiatalabb barátja javára visszalépett, azt hívén, hogy az egyházmegye vezetésében befolyást biztosít a káptalan öregebb tagjainak. De dr. **Kohn** makacs önfúj-sége csakhamar agaszto mérveket öntött. Dr. **Kohn** mindenekelőtt összeveszett a saját káptalanjával, aztán az összes püspökkel, ríkákn vett részt a Bécsben összeült püspöki értekezleten, összetűzött a kormányval és a nunciaturával is, nem tisztelgett sem Talliani nunciussal, sem az osztrák kormány tagjaival és nem vett soha részt az urakháza ülésein. Érdekes hogy **Haynald** kalocsai érseket gyulafehérvári püspök korában szintén elmozdították állásától, még pedig hazafias politikai viselkedése miatt, később azonban a Bach-kormány újra visszahelyezte állásába.

— **Hivatalos művészet.** Ismeretes, hogy a német császár ellensége minden új irányzatnak a művészet és irodalom mezején. Nem egyszer esett meg, hogy kemény szavakkal fakadt ki a szecesszió ellen, amely — szerinte — tagadása minden művészi princípiumnak. Noha ismerjük II. Vilmos művészi hitvallását, mégis feltűnő fog kelteni az eset, amelyet **Berlin**ből jelentenek. E szerint a porosz kultuszminiszter, természetesen királyi parancsra, felszólította **Detmann** Lajos tanárt, a königsbergi művészeti akadémia igazgatóját, hogy vagy hagyja abba a szecessziós képek festését, vagy pedig az akadémia igazgatói állásáról mondjon le. Nagyon természetes, hogy ez a kiváló művész inkább biztos kényerét veszíti, mintsem lemondana meggyözdéséről, de művészi körökben rendkívül nagy az elkeseredés az erőszakoskodó fejedelem ellen, aki még a művészi egynégyeseket is — a maga izlése szerint — uniformizálná.

— **Sikkasztás felszámolás közben.** A bécsi osztrák-magyar katonatisztek és katonai tisztviselők felszámolásban álló árúházával **Bosch** Imre János lökönyvelő több mint 4000 koronát sikkasztott s aztán megszökött. A sikkasztó lökönyvelő harminnégy éves s **szegedi** születésű. Az árúház a reichenbergi **Jakobi** cégnek tartozott 2853 koronával s mivel csekk-számlája volt, **Bosch** a maga számára: **Jakobi** — **Wien** néven nyitott számlát s a Reichenbergbe fizetendő összeget így maga számára utalványoztatta. A címzésben való eltérésre csak a szükése után jöttek rá. A családjának azt mondta, hogy Budapestre utazik üzleti ügyekben, meg is adta a hoteje címét, de innét visszaküldték a leveleit. A bécsi rendőrség elrendelte körözletését.

— **Letartóztatott ügyvéd.** Feltűnést keltő letartóztatás történt tegnap **Zágrá**bban. A letartóztatott dr. **Hinkovics** ismert ügyvéd és publicista. **Hinkovics** szerepelt volna mint védőügyvéd azon a legközelebb megtartandó tárgyaláson, melyen dr. **Potocnjak** ügyvéd, volt képviselő lesz a vádított, aki gróf **Khuen-Hedervary** volt miniszterelnököt röpiratokban és brosúrákban élesen megtámadta s aki ellen egyéb vádak is emeltek. Dr. **Hinkovics** ebben a tárgyalás cikksorozatát tett közé a fumei **Novi List**-ben, amelyben a tárgyalás előtt álló ügyet védené

javára akarta magyaroztatni s egyuttal a zágrábi törvényesek bírái ellen eddigi magatartásuk miatt erős támadásokat intézett.

— **Duse és d'Annunzio.** **Duse** és **d'Annunzio** szakit... **Duse** és **d'Annunzio** már szakitott és a nagy világljáró olasz tragika nem fogja krefálni a **Fuoco** szerzőjének új darabjában, a **Figlia di Jorj**-ban a fő női szerepet... **d'Annunzio** egyenesen megtiltotta neki, hogy ezt a szerepet játssza... **Duse** és **d'Annunzio** nem szakitott, sőt **Duse** a **Jorio** ledányát Ausztriában és Németországban fogja bemutatni, míg az olaszországi premiéren a milanoi **Lirico**-színházban **Grammatica** Irma kisasszony lesz a főhősnő ábrázolója s Olaszország területén övé a szerep... Ezek a mindenféle, tulnyomóan elmentmondó híresztelések hemzsegek az ember előtt a bánatos arcu nagy olasz tragikáról és a diadalmasan viruló iró-ferfőről, aki a világhírhöz igen sok tekintetben az ő világljáró művésznő-barátnője révén jutott hozzá. Meg is fizetett érte az iró becsületesen, a világ elé dobta a **Tüz** című könyvet, amelyből egészen világosan megtudhatjuk, milyen vonatkozásban élnek egymással a művésznő és az iró azonkívül, hogy egyik megvalósítja a színpadon a másik lelkének az álma. Ebben a könyvben a fantázia megelhe-tősen sok teret engedett maga mellett a valóság-nak, de azért minden átlátszósága ellenére sem lett oka annak, hogy **Duse** elszakadjon az ő iró-emberétől. Főntartották továbbra is, még éveikig, a barátságot, amelynek kötelékei azonban, úgy látszik, egy kicsit mégis csak szakadoznak mostanában. **Grammatica** kisasszonyok a közbejötté — mert a sok változatos hír között az látszik leginkább megbízhatónak, hogy **Grammatica** Irma otthon játssza **Jorio** ledányát, **Duse** pedig külföldön — erre enged következtetést. Ez az elrendezés nagyon esábitja a távoli szemlélet egy titkos gondolat megsejtésére. **Duse**, a világhírű és még mindig ünnepeket művésznő csak hadt tegye meg a magát odakünn, Olaszország határain kívül a **Figlia di Jorio** érdekében. **Grammatica** Irma pedig, aki nem olyan ismeretes ugyan még, de bizonyára eléggé talentum, majd megismeri és el-látja a darabot otthon. Hát **d'Annunzio**, a divatos szerző, az hová megy? **Csomagol** és kör-utazó-jegyet vált-e a külföldre, hogy tanuja legyen **Jorio** ledányá kültöldi sorsának? Vagy megmarad otthon és a hazai sikert őrzi? Így messziről is az a vélekedés alakul ki, hogy erre az utóbbi lépésre vállalkozott **d'Annunzio** ur. A szakításról szólok sok hir, az a körülmény, hogy **Grammatica** Irma új és érdekes fiatal tehetség, **Duse** külföldi szerepele az új darabban, — mindez a mellett szól, hogy **d'Annunzio** marad. A múltból lehet tudni, hogy az ő lelkének nem elég az, ha a művésznő az ő hősnőt krefálja csak a színpadon. A mű-vésznő ő értele éjlen és éjjen el. **Fuoco**!... Az egyik elégett már **d'Annunzio** lelkének a tüze-ben. Feltűnt az új, az ifju csillog, hogy az elhal-ványult réginek a helyét eloglalja. A halvány csillognak pedig nincs már érvele. Bágyadt, fáradt, mélabusan viseli a sorsát...

— **„Szahara”.** Ez nemesek sivatag Afrikában, nemesek új birodalom amelynek császára I. **Jakab**, családnevén **Leboudy** — hanem egyuttal **Lapicim** is, még pedig a **Szahara**-császárság hivatalos lapjának a oimé. Első számában, amely Párisban és Londonban jelent meg, mindjárt panaszszal kezdi a császárt, azaz hogy egy nagy váddal. Hogy tudniillik Franciaországban nap-nap után megsértik a személyes szabadságot. És éppen ez birta őt rá hogy új birodalmat alaptison Egyelőre azonban nem mehet haza, azért Londonban tartja székhelyét, ahonnan képviselőinek panaszait elküldi, ahol kihallgatásokat ad és más effélékkel foglalkozik. De mihelyt a tengeri ut szabad lesz előtte, mihelyt elérheti országát a nélkül, hogy a francia kormány ellene utalatos erőszakoskodást követhet el, hát akkor rögtön elmegy a birodalmába. A helyi hírek között azt is közli a „Szahara”, hogy a birodalom székvárosának **Tróján** kaszári államügyésze elrendelte több franciának bírói üldözését fe ségsértés büntette miatt. A vádítottak listájának az élén áll **André** hadügyminiszter, **Pelletan** tengerészetiügy miniszter. Szóval, mindebből mégis csak az következik, hogy I. **Jakab**nak birodalma nincs még, de van hivatalos lapja; bírái nincsenek, de van államügyésze és több vádlottja, mint alattvalója.

— **Szerelmi dráma Fiumében.** **Fiumében** **Vianello** Mario, az Éden-mulatóhely pincére ma éjjel agyon-lötte szeretőtét, **Nemecz** Mária körösi születésű leányt és azután önmagát.

— **Munkaszavargás.** **Nagyvárad** tudósítónk joleni: **Rosenfeld** I. nác érkeserői birókos idegen munkásokkal vágatott ádat. A nép zugolódni kezdett s az idegen munkásokat csendőrkök őrzik vasárnap óta. Ma a faubelen piros zászlókkal összegyűltek, a birókos házat megostromolták, megfenyegetvén, hogy agyonverik, ha az idegeneket nem küldi el. **Rosenfeld** megígérte a munkások elkösdését, közben pedig az erminályalvai szögbiroságtól kért segítséget, ahonnan a löszölgabiró csendőrkökkel ment a helyszínére.

— **A vasárnapi munkaszünet.** A Kiskereskedők és Kisiparosok Csarnokában tegnap este *Gál Károly* elnöke alá írt levelet, amelyen a vasárnapi munkaszünet dolgát tárgyalták. Az értekezleten elhatározták, hogy akció indítanak az iránt, hogy a kiskereskedők és kisiparosok is dolgozhassék. A kamarai választások megvitatása során az elnök bejelentette, hogy egyelőre a törvény akadályozza, hogy a kiskereskedők és kisiparosok a kamarában megfelelően képviselve legyenek, de a miniszter megígérte, hogy minden esetben a Csarnokot is meghallgatja. — **A Kereskedő Ijakk Társulata** tegnap rendkívüli ülést tartott, amelyen tiltakoztak azok ellen a törekvések ellen amelyek a vasárnapi munkaszünetet meg akarják nyírni. Elhatározták, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet törvénybeiktatása érdekében országos mozgalmat indítanak. Legközelebb országos nagygyűlést tartanak s határozatokat beadnak a kereskedelmiügyi miniszterükhöz. — **A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete** vasárnapi nagygyűlésének megbízásából az egyesületnek monstre-küldöttsége ma adta át *Hieronym* kereskedelmiügyi miniszternek az alkalmazottaknak azt a kérvényét, melyben állást foglalva a vasárnapi munkaszünet ellen intézett támadások ellen, a teljes vasárnapi munkaszünetnek az összes alkalmazottakra való kiterjesztését kéri. A küldöttség *dr. Vásonyi Vilmos* orsz. képviselő vette a miniszter elé, meggyőző szavakkal tolmácsolva az alkalmazottaknak aggodalmát a vasárnapi munkaszünet megnyírásáról, illetve az erre irányuló mozgalmak miatt. *Hieronym* miniszter hosszabb beszédet olvasott, mindekeztől azt jelezve, hogy a küldöttség éppen jökor jött, mert előköt szándéka a vasárnapi munkaszünetnek azokat a szakaszait, melyek félreértesre adnak alkalmat így a határvárosokról, a fővárost környező helységekről, a kivétel-kről stb. szóló szakaszokat, meg előlően szabályozni. Ezt a szabályozást azonban nem bürokratikus módon. hanem erre hivatott szakmásközös meghallgatásával a szociális igényeknek megfelelően akarja eszközölni, mert őt is átáthatja az a szemlélet, amely ennek a törvénynek a megalkotására vezetett. Éppen azért megnyugtathatja a küldöttséget aszrnt, hogy a vasárnapi munkaszünet humánus rendelkezéseiben, szociális irányzatában visszaesés nem lesz.

A miniszter megnyugtató választást lelkes öljenezéssel fogadtak a küldöttség tagjai. akiknek köszönetét *Zerkowicz* Emil t. elnök tolmácsolta.

— **A chicagói színházadás.** A *chicagói* rettenetes tűzkausztró után megindult bűnügyi vizsgálat során ma, mint *Chicago*ból táviratoztak, kihallgatják néhány szemtanút, akik a végzetes előadásban jelen voltak. A szemtanúk vallomásai között különösen érdekes *Geeding* Frank asszonyé aki leányával együtt volt az *Iroquois*-színházban. Bevallomását így adta elő:

— Én és a leánykám a földszinten állunk. A nézőtér és a színpad félhomályban volt mikor hirtelen egy fény sugar villant meg s a keskeny elkállott: „Néz a gyönyörű tűzvész!” Ekkor észrevettem hogy a színpadon apró lángokcsák táncolnak és egy pillanatra sem gondoltam veszedelmre. Csakhamar feltűnt nekem azonban, hogy az éneklők átható nyugtalansággal tekintenek az oldalukon állók közé s ugyanezek zűravaros hangokat hallottam a szin mögöl. Borzasztó sejtéseim tozott el a fenyegető veszedelmek halálboralom futott végig rajtam és megfosztott minden erőmtől. Se gondolkozni, se cselekedni nem tudtam. A többi néző is ugyanabban a letargikus állapotban látszott lenni. Ekkor egy csevegő gyermek hangjának az örömteljes kiáltása hallatszott, amelynek apró tuajdonosa a tűz remek játékában gyönyörködött. Ez a hang az egész örömséget magához tértette. Minden elől kiáltások hangzóit ak: „Tűz van!” s látam amint a főszereplő, *Mr. Foy*, a színpad elejére lépett és élénken gesztukált a közönség felé. Ekkor ajúlásba eshettem, de csak néhány pillanatra; csakhamar visszanyertem eszméletemet s egész borzalmasságában felfogtam a veszedelmet. Első gondolatom a gyermekem volt, amely mintna meg let volna benuvá. Köztem és az égő színpad között nagy üresség látszott, mögöttünk pedig viaskodott a tömeg éjót és halálát. A torzítás éjót volt és a levegő fojtó. Felkaptam a gyermekemet és abba az irányba rohantam ahol úgy rémlett hogy kevesebb ember van. De mikor a ki árásból közeledtem, éreztem, hogy emberi testek fölött lépdetek, melyeket ha ábra taposnak s minél tovább mentem, a holttestek annál magasabbra torzódtak. Keresztülmasztam rajtuk, szivemben szorítva kicsikémet s mindig tovább-tovább kusztam. Tudtam, hogy emberi testek fölött haladok. de a gyermekem s a magam éjete ebben a pillanatban oly becses volt előtem, hogy megfedkeztem minden borzalomról. Előreírttem. Egyszerre éreztem, hogy egy kéz durván a vállamat ragadja meg hátról. Úgy rémlett, hogy valaki az én éjeteim áram akar szabadulni. Utolsó erőmmel kitéjtem magamat és előre rohantam. Azután öszsz-rúskadtam. Sok kéz ragadott meg és kivonszolt az utcára. Minő gyönyörteljes éjeres ragadt meg a bizottság tudatában! De ekkor borzma más éjetelem ragadott meg, közelebb nyuntam a gyermekem után, — nem volt ott. Retenelek egy pillanat volt, „Hol van a gyermekem!?” — ordítottam fel. — Egy hang szólt meg mellettem, amely megnyugtatót, hogy a kicsiám

biztonságban van, de a rémületnél fogva, mely elfogott, nem tudtam hinni a biztatásnak s vigasztalhatatlan voltam, míg csak nem hozták el a leánykámát s nem zárhattam újra a karjaim közé.

— **Jóslások az 1904-ik esztendőre.** A jó öreg szászestendő magyar jóvendómondóról, magas korára való tekintettel, éppenséggel nem lehet rossz néven venni, hogy a jól megérdemelt — örök nyugalomba vonult. Vele azonban nem veszték ki a jóvendómondók sőt mindentéle felatában meg is szaporodtak. Párisban az utóbbi évek óta már csaknem járvány a jóvendómondókban való hit, mióta a hírhedt *Thébes* asszony ezt a foglalkozást a legvédemézőbb iparágak egyikeként emelte. Hogy mennyire népszerű a francia fővárosban a jóvendómondás bolondériája, s emmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy egy újság három jóvendómondót is megkérdézt az 1904-iki esztendőről: egy jósnőt, egy csilágaszt és egy gombostűkkel dolgozó jóvendómondó asszonyt. A jósnő magnetikus álomba merült és azt jóvendölte, hogy a jóvendó esztendő mindentéle csapásokkal és borzalmassal eseményekkel lesz tele: lesz vasuti szerencsétlenség, lebrútrában egy nagy katasztrófia Párisban, továbbá tüsz- és influenza-járványok és mindezekellenfelül — *Combes* miniszterelnök még nyolc hónapig marad a kormányon. A csilágaszt, akít polgári néven *Jakabnak* neveznek, de ki foglalkozásából mérten a stilszerű *Ely Star* nevet vette fel, szabatosabban valamilyen, mint az álomkros jósnő. Szerinte az 1904-ik esztendő a legerkőselelenebb lesz minden eddig látott esztendőkhöz közt. Durva anyagiasság és éjészségtelen irodalom lesznek az urakodók. Áprilisban megbukik a *Combes*-kormány és májusban irtozatban pánik lesz egy párisi zeneteremben. Oroszországban forrongások fognak kitörni, a cárt megmérgezik. Oroszország és Ausztria-Magyarország közt nagy éjészségtelenségek támadnak, Angolország elveszti tekintélyét és Londonban az öszes pénzintézetek és üzleti vállalatok csődöt mondanak, az indiai alkirály lekőszön, az Egyesült-Államok háborút kezdenek Oroszországgal és Németországgal, *Roosevelt* megbetegszik, s ezenkívül még egy merénlet is lesz ellene és végül földregegek lesznek Konstantinápolyban, Chileben, a Fülippini szigeteken, Kalkuttában és Transvaalban. Mindezeknek a nagy szerencsétlenségeknek némi vigasztalására a csilágaszt 1904-re egy csodagyermeknek a megszületését jóvendöli, aki nagy dolgokat fog művelni. Ez a gyerek azért születik 1904-ben, mert az orleansi szűz 1409-ben született. A négy számjegyet sorrendjét csak kell változtatni és — merzva a magyarázata. A harmadik jóvendómondó hölgy bét tüt adott az újságíró kezébe, amelyeket egy asztalra kellett dobni. A tük állásából aztán vég nélküli csapásokat és szerencsétlenségeket sorát jóvendölte meg, a nékül azonban, hogy közelebbi részletekbe bocsátkozott volna. Mind a három jóvendómondó tehát megéjézt abban, hogy az idej esztendő borzalmassal lesz.

— **Sikkasztó vasuti pénztáros.** Nagyváradról táviratolva tudósított: *Tuczakovits* Török János éjmi-hályfalvai vasuti pénztáros 3550 koronát sikkasztott az elmúlt hónapban. A *debreceni* üzletvezetőségtől vértalanul jött ellenőr a rovancsolásnál a hiányt észrevette, mire *Tuczakovits* bevallotta tettét. A esendörök a nagyváradi éjészséghöz fordultak, ahol letartóztatták.

— **Körözött gyilkosok.** A múlt év december 20-ikán Zára mellet a dalmát tengerparton lekvő *Gehostanzu* falu határában egy 40—60 év körüli, a közepostanyhoz tartozó férfi holttestét fogták ki a tengerből. A nyomozás megállapította, hogy a szerencsétlen meggyilkoltak és kirabolták. Sem irást sem penzt sem értéktárgyat nem találtak nála. Fején két ha álos se volt s a torján egy vágás. A holttesten talált nyomokból azt következtetik, hogy a lábát öszkekötőzték, nehéz követ tettek rá s úgy dobták a tengerbe. A kétél azonban leoldódott és a holttest így a felszínre került. A gyilkosok a holttest ruháiból kivágtak minden monogramot. Valószínű, hogy az illető magyarországi ember. A gyilkosokat körözik.

— **Nagy lopás Bécsben.** Bécsből táviratorozták: *Schwaizer* György volt szappangyáros lakásából ma több mint 178.000 korona értékű értékpapirt és takarékpénztári könyvet loptak el. *Schwaizer* vagyonát számlálta, hogy az adóbevallást elkészítse. Rövid időre e hagyta a szobát a nékül, hogy a pénztárt bezárta volna. Mikor visszatért, pénztára, amelyben értékpapirját és takarékpénztári könyveit tartotta, eltűnt.

— **Tűz egy iskolában.** *Pétervártól* jelentik, hogy a tulai leányiskolában tegnap szünetadást rendeztek, amely szerencsétlenül végződött. A gyermekek zsufolással megtöltötték a dísztermet, ahol az előadás volt. A színlakat egyszerre csak tüzet fogtak s a gyermekek rémülten menekültek a kiárás felé. A díszterem elégett s a tűz nem is terjedt tovább de a gyermekek a kitűludulásnál lerázották egymást. Sokan megsebesültek, de a sebesülések könnyebb természetűek.

— **Rosszakaratu híresztelések.** *Gerbaud* Emil cégének vásárgáról adott hírt egy fővárosi napilap. Értésülésünk szerint az egész híresztelés nem eg éb *Gerbaud* Emil ellen irányuló rosszakaratu hájzánál, *Gerbaud* különben e koholt hírekre vonatkozólag a holnapi nap folyamán bővebben fog nyilatkozni a lapokban.

(x) **Az élénk érdeklődés és sok orvosi eljmerő-levéli bizonyítja, hogy a Zöldn-téle csusz-kenőcs oly kőszszernek tekinthető, melylyel csusz és köszvényes bántalmaknál sikeres eredmény érhető el. Kaptható Zöldn győgytárban. Budapest, V., Szabadságtér, üvegenként 2 koronáért.**

A Nordenskjöld-expedició.

Budapest, január 8.

Nordenskjöld, a híres észsakarki utazó, mint egy táviratunkban már adtnak róla hírt, visszatért legújabb dél-sarki utazásából és tegnap *Hamburgba* érkezett. A híres sarki utazó erről a legújabb expediciójáról a következőket mondta el:

— 1902 februárban hagytam el hat emberből álló teli expediciót az *Antarktis* hajón. A *Seymour*-szigetre mentünk a nékül, hogy közzülünk bárki is, csak sejtette volna, hogy két hosszú télen át nem fogunk emberi lényvel találkozni és hogy hűséges hajónkat nem fogjuk többé viszontlátni. Mitután a *Seymour*-szigeten elvégeztük berendezkedési munkálatunkat, elhatároztuk, hogy bárka-kiindulást teszünk és a *Tengerny-ööl*-déli részét jobban megismerjük. Március 11-én indultunk utunk. A fokozódó hideg és a heves viharok visszatérére kényszerítettek bennünket, heteken át vártnak kedvezőbb felviszonyokra. Míg az április még elég türehető volt, a május rendkívül heves viharokkal köszöntött be, amelyek háromnapos kivételrel, szeptember végéig eltartottak. A hideg júniusban 25 és 32 C-fok közt ingadozott.

Az esztendő vége felé jart; a tél hirtelen fagyaszító hidegséggel állt be s most először fogott el komoly aggodalmat bennünket az *Antarktis* sorsaiat mely utolsó küzdelmet vívta a jég ellen. Másodikk teünk enyhébben folyt le, mint az első. Gazdagon el voltunk láva éjellelmele de ezenkívül a tengeri lókák és pinguinek is elegendő táplálékot nyújtottak. Szeptember 29-ikén szán-expedicióra indultam, hogy az átomásonktól északra és északnyugatra elterülő vidéket megismerjem. Hogy gyorsabban jussak előre, csak egy utátsrat vettem magam mellé *Jonassen* matrózot. Még egy kutvá a tal volt, éjellelmele megkötött szánkó is volt velünk. Október 12-keig egy esan ornan haladtunk. Közel voltunk a *Gorden-Joh*hoz s a *Crebus* Góll terület el előttünk. Mikor egy sőtét szinezetű előhégység felé tartotunk, úgy rémlett éjeteim, mintha két pongy fekete pontot látnék. *Jonassen* és én két nagy pinguinek hittük, de lácsővem arról győzött meg, hogy emberek. Mikor közelebb értünk, két alakot látam korom ekete arccal és hajzattal, amely váluig lógott alá. Ruházatuk leirhatatlan. Első kérdésük ez volt:

— Nem hallottok az *Antarktis*ról?

És nagy megéjépeéseimre az egyikben *dr. Anderson* ismertem meg, akít távolléteim idejére az expedició vezetésével bíztam meg, és *Duse* hadnagyot, akik egy matr zsal egyemben a múlt év decemberében elhagyták az *Antarktis*t, hogy a mi átomáshelyünkkel felkutassák. A matróz éjpen az ebédjüket ízte. Egy kőkunyhó építettek maguknak és hét hosszú téli hónapokot töltöttek így el, csupán lókákból és pinguinekből táplálkozva. Október 16-ikán (éjpen két évvel azután, hogy az expedició Svédországból elindult) ismét átomáshelyünkön voltunk. Minthogy a léjmerséketi viszonyok kedvezőbbek voltak, feléledt bennünk a remény, hogy az *Antarktis* segédével meközárva megszabadulunk.

November 8-ikán két emberünk elindult, hogy madártoásokat gyűjtsön. Estére visszatértek, de megéjédséggel. Azt hitük, hogy a két idegen az *Antarktis*ról jött és örömteljes felkiáltással rohantunk eléjük, de közelebb érve mérséklődött az örömség és a két jóéjentyben *Irizar* parancsnokot és az *Uruguay* segélyhajót egy tisztjót ismertük meg. Első kérdésünk az *Antarktis* után volt de minthogy nem tudtak hírt adni felüle, fel kellett tennünk, hogy hajónk a fedélzeten maradt emberekkel elpusztult. Azonnal hozzáfogtunk az utkészüldősdészhez, mikor künn hirtelen haragos kutyaugatás hallatszott. Kiküldtünk s csakhamar azt az örömejjes felkiáltást hallottuk:

— It van Larsen!

Hihetetlen esodának tetszett, de előttünk állt csakugyan: *Larsen Anderson* és négy matróz az *Antarktis* legénységéből. Február 12-én hagyták el a jéggel küzködő hajót amely egy órával később elsüllyedt. *Larsen* kapitány a legénység husz emberével a kis vulkanikus *Panieto*-szigetre vonult és ott hazta át a telt.

Mitután november 10-ikén felszálltunk a *Uruguayra*,

másnap reggel a Panleto-szigetbe értünk, ahol hajónk egy görbője ábraszította fel a sziget önkénytelen lakóit. Egy pillanat alatt tele volt az öböl emberekkel, akik képtelenek voltak örömiük kifejezésére. A változás nagyon hirtelen történt. Mítán a Mount-Bransfield állomáson hagyott gyűjteményünket felvettük a hajóra, november 22-ikén Santa-Cruza értünk s néhány órával később a táviró a világ minden részébe jelentette a hírt, hogy visszaérkezünk.

Császári idill.

Abból az alkalmából, hogy a kunisbergi festőakadémia igazgatójára ráparancsoltak, hogy ne fossen szecessziós képeket, vagy állást veszti.

Karját és bajszát felkötötte,
Pisztolyt is felkötött hatot;
S erősen szót az adjutánshoz:
„Most megnézzük a látort.

A látort érdekel felette,
A kép oly érdekes dolog!
Azt tudja tán, hogy kép alatt én
Csak csataképet gondolok.

Az átkozott szecesszióra
Halált kiált fm e torok;
Hej megjárják még vélem egyszer
A szecessziós piktorok!

A császár szót és pisztolyából
Északnyugatra lökt hatot.
Az adjutáns most azt rebegte,
Hogy ő felette meghatott.

Hogy császári kritika nélkül
Mily onot és szívát e lói;
S a talakról lekritizálta
Vilmos a képeknek felét.

Aztán így szót az adjutánshoz,
(Szavától rengett sok terem)
„Jól működött, ugy-e barátom,
A kritikai fegyverem?”

Az adjutáns bölcsen mosolygott,
Majd elfogta a hervult,
S harmadik piktorról — egy csapásra —
Levágott harminchat fület.

— B.

FŐVÁROS

(*) **Rendkívüli közgyűlés.** A főváros törvényhatósága a hó 18. án. szerdán rendkívüli közgyűlést tart, melyen a főjegyző és a tiz kerületi városbíróválasztásos kivül, napirenden van meg: a tűzkár-biztosító intézet ügye, a régi Országház épülete felől való intézkedés, a Köztetű-úton lévő szükség-lakások lebontása, és ennek helyébe valamely emberbaráti intézmény felállítás, a Lehel-utca környékének szabályozása. A Buda szabályozási terve, előterjesztés a Mária Terézia kaszárnyának további átrendezése ügyében és végül főbebevezések és nyugdíjügyek. Itt jegyezzük meg, hogy a székesfehérvári közgyűlési bizottságának ülése nem hétfőn, hanem kedden délelőtt 10 órakor lesz.

(*) **Tisztújítás.** Márkus József főpolgármester elnöksége a kiírt előválasztásny mai üléseben jelölt a főjegyzői állásra. A bizottság első helyen Rényi Dező főjegyzőt, második helyen Földváry Antalt, harmadik helyen dr. Bódy Tivadart jelölte. A választás a jövő szerdán lesz.

(*) **Egy választói körlevél.** A főváros tegnapi közgyűléséről szóló tudósításunkban írtunk Heuffel Adolf képviselői igazgató egy olyan körleveléről, amelyben családijára appellálva kéri a megválasztását. Erre vonatkozólag Heuffel Adolf nyilatkozatot küldt be hozzánk amely szerint ilyen tartamú körlevelet nem küldött szét, amit ezennel konstatálunk.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Az ezüstpapucs.** A nagy zaj és a tuláradó dícsőretek után, amelyekkel a Népszínház hetek óta hirdeti híres angol darabja kiállításának és berendezésének lényét, azzal az óhatással mentünk ma a színházba, hogy lássunk és azzal a reményvel is, hogy látnunk egy olyan dekoratív pompát és szcenikai káprázatot, amilyen magyar szemnek még nem kínálkozott. Ezentúl! Az ezüstpapucs híres darab, esztendőig állott angol és amerikai színpadokon, szövegében se boldog éppen, zeneileg meg gyönyörű. Tényleg az operettet olyan hír előzte meg, hogy három első előadására előre elkapkodták a jegyeket. Nevezetes is volt a darab arról, hogy a színház dekoratív kedvét, rendezői talentumát és zenei készségét rendkívüli fel-

adattal kímálja, hogy kiállításának pompájával él vagy bukik és minthogy a Népszínház mind e pontokon igyekezete és bírása teljességét jelentette, hittük is, hogy úgy van és hogy jobb napok derülnek erre az intézetre, amelyet újabb szörnyű bukásai teljesen bemohosítottak és kompromittáltak. Mi igaz szívvel igyekeztünk az e színházban elharapózott rengeteg tévedéseket és avatatlanságokat mérő vélelencnek nézni és egy nagy bírral megterhelhet magánszínház iránt tartozó kimélet takarójával befűdni. De amit ma egy lényes darab gyásos elbuktatása körül látnunk kellett, köteleességünk teszi, hogy egyenesen a színház, a rábizott fontos érdekek és a deszkán megszólaló tehetségek érdekében tartózkodás nélkül megmondjuk az igazságot. Ez a darab londoni előadásában százezreket emésztett meg. És milliókat jövedelmezett. Színrehozni Pesten is csak a legnagyobb apparátussal lett volna szabad: minden ragyogásával és rafinmájával a színpadnak. Hát elmondhatjuk, hogy ennél szánandóbb és elrongyoltabb kiállítást pesti színházban még nem látnunk. Se komikusabb kezdetlegességet. Se bocsánatkérőbb tehetetlenséget. Uj dízlet nincs: egy szánandó, összeragasztott, csirizés, homokszin, utátozás vándorvároszon az egész, amin el kellett volna csodálkoznunk. A jelmezek összevisszatoldozott régiségek, se színhatásukban, se csoportosításukban a szemnek nem kínálnak egy parányi pihenőt. A rendezés tudatlansága, lekeltség, üheliánya és nemtörődése meg egyenesen sértő. A Vénusz-csi lagbei csoportok buta beállítás, halálos mozdulatlansága és teneketlen una'massága példátlan. No meg a zenekar, meg a kórus: — hát az hibetelen! Fekete karmester ur, igaz, partitúra nélkül dirigált. Ebből látszik, hogy ő megtanulta a darabot, de nem telett ideje betanítani is. Mértőidek voltak a zenekar és a színpad közt: a gyönyörű kórusok teljesen olvastak. vagy szörnyű diszkanban vágta neki az emberek fülinek. És jaj a Népszínház vérfagyasztó új szépségei! Ki vitte végbe ebben a gyönyörű színházban minde rontást? Kellene most még írunk az előadásról. Az együttes élén Kéry Klára kisasszony meg fogja nekünk bocsátani ha ezuttal nem szólnuk mindazokról a rendkívüli művészi gazdagságokról, amelyeket nagyszerű tehetsége a színpad árasztott, valahányszor megjelent. Csodáljuk türelmét, hogy ebben a keretben egyáltalán vállalkozott a játékra, mintán tekintélyével, népszerűségével a színháznak már annyira balesetét egész sor bszontalan darabját ellentmondás nélkül, hallgatag fedezte. Bár a színház, amelyet dícsőségével annyiszor kifényesített állandóan azon munkál, hogy ellene hamis látszatokat neveljen. Igaz, hogy ebben a széthúzó és rendetlen állapotban maga a színház vérzik el, de mégis e csodálatos művésznőben is feltámadhatna már az az önzés, hogy ne engedje egyéni sikereit a színháznak most már örökletes bukásába belefullasztani. Szirmai Kovács, Nyárai, Ruskó, a mindig kedves és gyönyörű hangu Rédei Szidi, Szentmiklósy Irén, csinos és ügyes feladataikban hasztalan fáradoztak a sivar és kiégett színpadon. E sorok íróját minde fájdalom igazságok felrovásában nem vezette amozimozás, sőt régi barátság a színház igazgatója iránt, figyelmeztetés talán az utolsó órában: hogy darab nélkül, azután meg egy-egy meglevő darab megülését 'színháznak megoldnia nem lehet és nézzon szét a deszkán és sörpörjén is, meg építsen is, — ha még lehet! Taps különben az est során rengeteg volt.

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színház legközelebbi újdonsága *barrie* angol írónak *The admirable Crighton* című színműve lesz, mely *Egyenlőség* címen kerül színpadra. Bemutatója a jövő héten lesz. — A Nemzeti Színház igazgatósága előadásra megszerezte Gerhadt *Hauptmann*: *Rosa Berndt* című színművét. — *Fényes* Sauer nagyhatalú színműve, a *Messias*, holnap hatodszor kerül színpadra.

** **A Vigaszínházban** egyre növekvő érdeklődés kíséri a *Jósi* előadásait. A közönség pompásan mulat a vidám bohózat bulszek helyzetem és viharos kacagással adózik Hegedűs, Góth, Szeremi. Tanai és a többiek játéknak. Nagy sikere van estéről-estére *Halász* Donkának, a címszerepét oly meglepő kedvességgel kreáló kis gyereklánynak. A *Jósi* előadásain érdekesen változott a nézőtér képe. A fiatal lányok, akik a francia bohózatok idejére számizvo voltak a Vigaszínházból, most szintén kiveszik részüket a pompás előadás mulatságából.

** **B. Pevny Irén** Darmstadtban. B. Pevny Irén, a kitűnő énekeső, ezidőszent Németországban hosszabb művészi turnét végéz és legutóbb *Darmstadtban* hangversenyeit. „A művésznő neve” — írja a *Darmstadter Zeitung* — „aki tegnap az udvari koncertben elcsépet az egész zenei világban fényesen hangzik. Teredeimes mezoszopránja színdús és szokatlanul gazdag a nőnászok skáájában. Mélysege igazi alt-umbert mura”, középső színgazere a mezoszoprán jellegzetes bensőségével hat, magassága egészen tel a h-ig, világos, ragyogó szoprán-fény. Nemes organuma, tave tónór erővel, egyaránt alkalmas patetikus és kecses előadásra. Különösen gyönyörű

fej-regiszterének pianója, amelyet sok izléssel alkalmaz. A vendéget, aki az ének minden művészetéhez valóban bámulatraméltóan ért, hangképzés, lélekzetvétel és koloratura tekintetében mester, — zajos ová-oiókkal ünnepeleék.

** **Művészet.** A Szép Szívtársaság által e hónap 14-én (csütörtökön) a fővárosi Vigadó nagyszertében rendezendő művészeti vednökségét báró Dániel Ernő és gróf Esterházy Ferencnek vállalták el, akik a *Halmos* János elnöksége alatt álló színpadi rendezőségjelöztáradoznak, hogy a játékokra célra Balaton-Füreden felállítandó gyermek-üdülőhely részére minél nagyobb összeg kerüljön össze. A művészi siker érdekében egy külön bizottság dolgozik serényen. A változatos műsorban közreműködnek *Blaža* Lujza, *Komlósy* Emma, *R. Maróthy* Margit és *Bolassa* Jenő. A művészet igen érdekes száma lesz a négy fiatal művésznőből álló női vonós négyes, mely már a múlt évben egy Royal-beli hangversenyen tökéletes összejátkával aratott lényes sikert. A kvartett tagjai: *Bartók-Goldmark* Kornélia (I. hegedű) és *Herman* Erzsike (viola), a fővárosi zenei körökben elismert művésznők *Steiner* Emmi (II. hegedű), ki tavaly a Nemzeti Zenede nagy hangversenyén tűnt ki és *Pillitz* Jenny (cello), ki a Zene-Akadémian nyerte kiképzését. *Rossy* Rosina ismert da énekeső, *Bondy* Nelly opera-énekeső, dr. *Eöry-Szabó* Imre cimbalom művész, *Figl* József és *Trommer* R. zongora művészete méltóan egészítik ki a műsort. A hangverseny tano követi, melyhez az *I. m. kir. honvéd kerületi zenekar* szolgáltatja a zenét. Meghívók és jegyek a társaság irodájában (V. József-tér I. I. emelet) kaphatók. Személyjegy 4 K. Család-jegy 10 K.

** **Ó-görög mindhalálig.** Miss *Duncan* még táncol ó-görög táncokat meztelen lábbal. Botor volna, ha nem tenné, hoit ez neki sok pénz hoz, mint ezt tegnap délután a bécsi Carl-Theaterben meghívott vendégek előtt örömmel fölemlítette. Most ugyanis Bécsben produkálja megnagát s a nagy nyilvánosság előtt való föllépéséhez rendezte ezt a főpróbaszerű előadást. És produkciói előtt vidám bangu „confrance”-ban mondott el egyet-mást magáról. Első sorban mosolyogva azt, amikről főnnebb már volt szó, hogy milyen rengeteg pénzt szerez. Csakhogy ő ezt a sok kinoset nem próán, hanem a legmagasabb művészi célok megvalósítására fordítja, — tette hozzá rögtön. Athénben telket vásároit, ezen intézetet alapít az ó-görög tánc kutuszának valódi templomául. Ő maga igazgatója majd ezt az intézetet, amelyben különböző nemzetbeli ötven fiatal leányt tanít majd ki az ó-görög táncművészetre, ezzel a truppal körüra megy és akkor mutatja ő csak meg a kultúrvilágnak, hogy mi az igazi ó-görög kórus-tánc. Ezidőszent azonban csak tíz görög fia teszi a kíséretét akik ó-görög nyelven egy aeschylosi-tragédia néhány srtófáját énekelik, a miss pedig az éneket a táncával illusztrálja. És a miss különösen hangsúlyozza, hogy ennek az éneknek a motívumai is ó-görögök. Azt mondja, hogy a bizánci egyházi ének, amint még ma is használatban van, ó-görög motívumokat tartalmaz. És a tíz fia éneke is szigorúan egyházi jellegű. És a kis érekezes után bemutatatta miss Duncan az ó-görög énekesítőt táncművésztét, amely szerinte az ó-görög kórustánc véglegesen hű rekonstrukciója. Ezt a görögéget pedig egy nyelvkeverékben magyarázta meg, amelyben volt angol, volt francia és volt tört német. Volt élénk tetszés és lesz még továbbra is jó sokáig miss Duncan előadásain. Vigyázzon a vén Európa! Ez az amerikai táncoslány még összekaparintja az ő szerencsés ötle-tével ennek a vén világrésznek minden pénzét, aztán átröppen a világrészébe s mi szegényül maradunk ideháza.

** **Negyven évig színésznő.** *Tolnayné* Hermin asszony, aki negyven évig volt a színpadon s ezidőszent a *posonyi* városát tagja, visszavonult a színpadtól. *Posonyi* város hatósága és színiügyi bizottsága eöböl az östetből levelet intézett a művésznőhöz, melyben legmelegebb elismerést fejezi ki iránta.

** **Állandó színház Baján.** A város törvényhatósága elhatározta, hogy 120.000 korona költséggel állandó színházat építtet.

** **A párisi színházak és a cenzura.** Franciaországban a szépművészeti miniszter budgetjének tárgyalása során évről évre követelik a színházi cenzura eltörlését. A kormány ellenzi s a kamara évről-évre el is veti a javaslatot. Az idők rendje most odafor-dult, hogy a különböző pártok nemhogy panaszkod-nának miatta, de nagyon egybékelt tartják a cenzurát. A szocialisták és a radikálisok fel vannak bószülve, amiért: a *Sealanak* nevezett varieté-színpadon estéről-estére *Pelletan* tengerészeti minisztert és a feleségét figurázzák ki, a kerikálisok a fölött dühöngenek, hogy a *Lugné-Poes*-színházban *Julien* egy darabját adják, melyben egy apaca kivetkőzik szűzes kőntésből és egy — arabsnak válik a feleségévé, *Domay* darabja a *Retour de Jerusalem*, a zsidókban kelt nagy elkésereést. Mindezekért *Chaumié* minisztert okolják.

Szerkesztői üzenetek.

— Kérgitásokat nem adunk vissza. —

„Ujévi malac”. Kérdésére hirtelenlőn kimerítő és megbízható választ nem adhatunk, mert az oknyomozó történet adatai erre nézve még nagyon homályosak; de báró Radvánsky Béa *Magyar családélet és háztartás a XVI. században* című művéből annyit kiegészítenélünk megdöbbentünk, hogy a magyar ur-asztalokon már Thurzó nádor idejében is kedvenc falatok közé tartozott a ropogós malacpacsenyő. Vajlon Árpád apánk idejében puhították-e a nyereg alatt ezt az inyes csemegét, arról ez idő szerinti még a szumir ásatások napfényre került téglakönyvtárai sem nyújtanak kellő felvilágosítást. Hogy tehát ebben a fontos gastronomia kérdésében a kutató elméket megtermékenyítsük, szerencsés ötleink tartjuk lekötölni az ön fejtegetéseinek kimagaslóbb részleteit.

Ezt írja ön a „öbök között”: Az ujévi malacokdának én nem vagyok barátja. Ezt kultúrális és nemzetgazdasági szempontokból határozottan elítélendőnek tartom. Ennek a malacfogasztó káros szenvedélynek az indító oka csak a térszámait örökös rabijában tartó divat lehet és valami apráfura ártagatát óvszázados bazona, mely azonban — emiatt — az emberi lélek haladásvágyában rejzökdi, mikor azt tudja és harsogja, hogy mindig csak — előre! — ezért nem csak a anyagiakban emelkedni vágyó emberiség ujesztendőkör olyan állat-teszt, mely eleven korában *hátrajel* kapart (mint pl. a tyúk és fácán). Henem ezek csak olyat, amely meg lehet, mindig előre törökelt, hacsak az orrával is mint pl. az ifjú sertésnemzedék. De hát ez bazona! Es a bazonát tüzelt-vassal ki kell irtani a művelt társadalom közönségs felől, asszól, annyi inkább mert ez a malacpacsenyő letrenge az egyazonképpen iszonyos os tett a történelm-teljesedé előtt, mint amilyen volt a Heródes forlelmes cselekedete. Ez a vörös szörnyetev az ártatlan gyermekek ezreit, mi pedig az ártatlan malacok milliárdjait irtjuk ki úgy ujesztendő táján csupa kedvtelésből. Hát az nem jár! — Tessék csak elképzelni, micsoda „Magyar elsőrendű” vagy „szedett magyar” és „magyar nemz” lehetett volna mához egy esztendő múlva abból a felmúló szopos malacból, amint holljárásnál széles e hazában az utóbbi két nap alatt elfogyasztottak! Hiszen csak Budapesten tízezerre menő sertésb és esik áldozt tii évente e hóborító divat telenteletlen molochjának. Mármost tessék csak egy k s z mvetest csinálni: Tízezer disznónak az ára malacokorban á 6 korona — 60 ezer korona. „Szedett magyar” korában á 130 korona — egymillió hármászezer korona! Emuvt emésztett fel két nap alatt Budapesten székesszörvörös falánk körmöngése. Hát meg az egész közhaza! — Milliárdokra tehető ennek a könnyűmú gyomoroldozónak a kára nemzetgazdasági szempontból. Ezeket a milliárdokat jövőben meg kelene menteni. Törvényt kell csinálni a malacirtás szenvedély ellen. Mert ez, uraim, amit most elkövetünk, nemcsak malacgyilkos, hanem egyenesen nemzetgyilkos politika. De csak a fehér törököket! Mert, ha meg a bazonának igaza volna is; éppen azok nem részeseletnek a malacgyilkosság-adó állatlopas önyökbe, akiknek az anyagokban való előlndásra legnyogabb szük-égük van: a szegényebb népszály gyermekei. Azok ugyan nem esznek malacpacsenyét! Tehát, ha törvényt csinálunk a nyurgar paszjizolónak javára a nyulak, fogycok és özek oklalan pusztása ellen, épp-n ugy kell-ne törvényhozásilag gát t vetni a malacokat kipusztító hóborító szenvedélynek, különösen moss, mikor az egész ország területén — társadalmban és politikában önnömngától is egyaránt pusztít a száj és és körömfájással kapucelatos dühöngő sorterszész. Hogy lesznek disznók az országban, ha kiirtjuk a malacokat?! — Erre a kérdésre tessék felelni. Es ha az emberesvőről le tudták szoktatni a Fidi-szige ek papuát: miért ne lehetne a leszoktatni a malacpacsenyéről Budapesten székesszörvörös kannibálait? Hiszen tulajdonképpen nem is jó az a malacpacsenyé! Nyákos, undorító! Egyébként barom t uraim szárnyasállatot! Erre tessék előlndni az illetékes köröknek: a 10 dmvitelés és kereskedelemügyi minisztereknek és az országgyűlésnek a figyelmét! *Törvényt a malacirtás ellen!*

Eddig a levél. Igaza van önök. Es fel is hívjuk rá az illetékes körök figyelmét, de előbb tudni szeretnők, hogy uraságod foglalkozására nézve micsoda? Nem hiszhat baromfi-kereskedés?...

G Z E. Nagyvadás és Diák A szimfóniászi akadémia való felvételét annyit műveléséről és iskolai képzetéről szóló bizonyítványt kívánunk, amennyit minden művelt ifjútól megvárhatunk. Tandjemeletességét engedélyeznek, ha bizatos teletesség. A drama osztalban 60 korona a tandj. Az igazgatóság (Kerepes-ut 1) megkülönböztet a felvételre vonatkozó indítványokat. — **D. B. Ujévi**. A következő Magyarországi nem a kvótá szerinti árú részt hanem a felét fizeti. — **L. M. Budapest** Magyar Sür özők és Komlótera e ök Lapia: V. Akadémia-utca 14.; Magyar Szesztermet: IX. Utó: ut 25. — **ereskedelmi tanuló**. 1. Az általorvos akadémia gimnáziumi erettségű u an vezek el A küllönbözeti tárgyakból gimnáziumi osztály vizsgálatkellhet tenné, azután erettségít. 2. Az iden nem történekn sen mittele váto ás. — **K. A. fő öszal** Edvös Karovnak *A nagy per, amely ezer öt óta folyik* című munkája egy-két hónap múlva jelenik meg három kötetben. A mű ára: 18 korona. — **T. F. Fesztesz zabánja**, 1903 december 31-iki számunkban bejelezte n ért. — **Előléti előfizető**. Mutassa meg a háziorvosnak, aki röntgeneszesel segíthet a bajon. — **B. M. Miskolc**. Pereini mindenesetre lehet. A bíróság meg is itoi a feleperes követelést, a felítés leghalasan azonban akadály, hogy ötszáz forint a fizése. — **Damjan-ö-utca**. Való igaz hogy másképp alakul a dolog, ha nyer. Meg rituk ezt kü önbenn.

Fizetőkép telenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetőkép telenségeket jelenti: *Gottlieb* Gábor kereskedő *Budapest* (Kossuth Lajos-utca 17.), *Löwy* Sándor kereskedő *Nagy-Kanizsa*, *Elbogen* Izidor vegyeskereskedő *Nyitra*, *Szadyri* Berálan kereskedő *Lőcs*.

Menetrendváltás az éll vasuton. A közeg-szombathelyi hely-erdeü vasutnak eddig csak kedden és pénteken köz ökedett 1693. és 1604. számú vegyesvonata január 10-ikétől kezdve további intézkedésig naponként közlekednek.

Borjuvásár. 1904. évi január hó 8-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságól) Felhatás. **Beltölői öll** borju 327 drb, **leölli** borju 24 db, **bécsi** borju — db, — db, **növendémarha** — darab, **bárány öll** — darab, **leölli bárány** — darab, — **Arjegyzések.** — **Beltölői öll** borju 1. rendű 92—104 l-ig, kivételes 108 l. 11. rendű öll borjuk 80—83 l-ig, 1 kilónkint. **leölli** borju 1. r. 104—118 l-ig. **ll. r.** — l-öli — l-ig, **kivet. l. kilónkint**, **levonás nélkül**. **Rugott borjukert** — l-ig, **Növendémarha** 44 l-öli 53 l-ig, **l. r.** — l-ig, **középmínőségű** — l-ig, **alarendelt** — l-ig, **1 k-kint**. **Bárány öll** — k, **leölli bárány** — k. **kivételesen ár** — k-ig **páronkint**. — **Dacára a nagyobb felhatásnak, az irányzat éllék volt.**

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 8.

Nyugodt hangulat mellett 30.000 métermázsa buza került a forgalomba változalan árrakkal. Itozban nyugodt volt az irányzat. Más gabonafélékben csakély forgalom mellett nem változtak az áruk.

Eladottak:
Buza, Tiszavideki: 200 mm 80 k. és 200 mm, 81 k. 8 K. 52 1/2 l. (februári s álltásra), 100 mm, 8 7 k. 8 K. 42 1/2 l., 200 mm, 80 k. és 300 mm, 81 k. 8 K. 42 1/2 l., 200 mm, 80 k. és 200 mm, 80 5 k. 8 K. 3 1/2 f., 100 mm, 80 k. 8 K. 35 l., 200 mm, 80 k. 8 K. 35 f., 500 mm, 80 k. és 500 mm 80 k. 8 K. 30 f., 80 mm, 79 8 k. 8 K. 40 f., 100 mm, 79 5 k. 8 K. 37 1/2 f., 100 mm, 79 5 k. 8 K. 35 l., 100 mm, 79 k. 8 K. 35 l., 100 mm, 79 5 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm, 79 k. 8 K. 37 1/2 l., 100 mm, 78 k. 8 K. 30 f., 100 mm, 78 k. 8 K. 30 l., 150 mm, 78 k. 8 K. 32 1/2 f., 100 mm, 78 k. 8 K. 30 tüllér.

Fejérmegyei: 100 mm, 77 k. 8 K. 15 f., 100 mm, 76 5 k. 8 K. 0 1/2 f.

Festmegyevidéki: 700 mm, 80 k. 8 K. 27 1/2 f., 200 mm, 80 k. és 100 mm, 79 5 k. 8 K. 27 1/2 f., 100 mm, 79 5 k. 8 K. 2 1/2 f., 100 mm, 79 5 k. 8 K. 22 1/2 f., 200 mm, 79 k. 8 K. 20 l., 100 mm, 79 k. 8 K. 25 l., 100 mm, 77 k. 8 K. 15 l., 100 mm, 75 k. 8 K. 15 tüllér.

O Bessi: 2500 mm, 77 k. 8 K. 15 f.

Berskereti: 240 mm, 7 8 k. 7 K. 87 1/2 f.

Róktáraz: 3060 mm, 77 k. 8 K. 15 f., 220 mm, 77 k. 8 K. 05 l., 200 mm, 77 k. 8 K. 20 f.

Szerbiai: 290 mm, 77 k. 7 K. 62 1/2 f., 500 mm, 76 k. 7 K. 45 l. (januar 7).

Műn három hónapra.
Ross: 200 mm, 6 K. 45 f., 200 mm, 6 K. 40 f., 200 mm, 6 K. 40 f.

Ára: 100 mm, 5 K. 70 f.

Tegeti: 10 mm, 5 K. — f.

Vöröshere: 53 mm, 58 K. 50 f., 50 mm, 58 K. 10 f., 25 mm, 53 k. — f.

Készpenztelés mellett.
A készárú nivalatos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsde s-ökasai szerinti készpenzben és kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint 50 kilogrammonkint.

B u z a	Köze	Kilogramm ára		Kilogramm ára	
		h-öli	K-g	h-öli	K-g
Tiszavideki	—	—	—	—	—
Fejérmegyei	—	—	—	—	—
Festmegyevidéki	—	—	—	—	—
Bécsi	—	—	—	—	—
Borsod-Abaúj-Zempléni	—	—	—	—	—
Szerbiai	—	—	—	—	—
O Bessi	—	—	—	—	—
Berskereti	—	—	—	—	—
Róktáraz	—	—	—	—	—
Szerbiai	—	—	—	—	—
Műn három hónapra	—	—	—	—	—
Ross	—	—	—	—	—
Ára	—	—	—	—	—
Tegeti	—	—	—	—	—
Vöröshere	—	—	—	—	—

Egyéb gabonafélék	Köze	Kilogramm ára	
		h-öli	K-g
Buza	—	—	—
Arpa	—	—	—
Köles	—	—	—
Zab	—	—	—
Tengeri	—	—	—
Ropos	—	—	—

A határidőszel folyamán a következő kötések történtek:
Áprilisi buza 1904. : 7.98—7.94—7.96
Októberi buza 1904. : 7.71—7.76

Áprilisi rozs 1904.	6.73—6.70—6.71
Áprilisi zab 1904.	5.54—5.56—5.57
Májusi tengeri 1904.	5.26—5.28
Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a Tözsden:	
Áprilisi buza 1904.	7.96—7.97
Októberi buza 1904.	7.75—7.76
Áprilisi rozs 1904.	6.70—6.71
Áprilisi zab 1904.	5.55—5.56
Májusi tengeri 1904.	5.28—5.29
Deintán fél 5 órákor zárul:	
Áprilisi buza 1904.	7.94—7.98
Októberi buza 1904.	7.72—7.73
Áprilisi rozs 1904.	6.88—6.90
Áprilisi zab 1904.	5.54—5.55
Májusi tengeri 1904.	5.26—5.27

A budapesti értéktözsde.

A küllöldről érkező kedvezőtlen báboros hírek befolyásolták ma is a tözsdei, amelyen ennek következtében lanyha irányzat uralkodott. A berlini és bécsi tözsdek alacsony jegyzéseinek hatása alatt a nemzetközi értékek és némány helyipari árfolyama is erősen hanvatott.

Előződsé: Osztrák Hitelrészvény 675.—672.75. Magyar Hitelrészvény 758.—759.75. Osztrák-magyar államvasuti részvény 671.50—669.75. R. mamuranyi vasmű részvény 4.750—4.52.60. Közüti vasúvanya társaság részvény 5.650—681.50. Városi Vilamos Vasut 320.—311.50 korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt forgalom: Osztrák Hitelrészvény 670.—672.50. Magyar Hie.bank részvény 757.—759.—75.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 668.50—663.—668.50. Deli vasut részvény 53.—. R. mamuranyi vasmű részvény 474.—4.060—478.—. Magyar leszámítolobank részvény 453.—. Közüti Vaspaya részvény 52.—555.—552. Városi vilamos vasut részvény 320.—. Magyar koronaráradék 98.85 korona.

A helyi értékek paca gyenge. Kötetett: Hazai bank r. t. 210.—. kereskedelmi bank 2 80.—. Készbánya és tég agvár 445.—. Salgótaráni készbányás 56.—5.1.—. Ganz és társa 26.0.—. Magyar cukoripar 1590.—1555.— korona.

1/2 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 673.60. Magyar hie.bank részvény 760.—. Leszámítolobank részvény 453.—. R. mamuranyi vasmű részvény 43.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 671.60. Közüti vasut részvény 54.—. Városi vilamos vasut részvény 321.50 korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.			
a) Magyar államadósság.		Péna Áru	
Arany, 50 aranyfrtos	119—119.50	1370. áll. nyer.-köl.	—
Arany, fél-ang.	119—119.50	200 K.-ás	203.—211.—
Koronajárék	99.90	40 Magyar földhatalm.	—
Koronaj. fél-ang.	98.85	40 Magyar földhatalm.	98.50
Koronaj. 3/16	91.—91.70	40 Magyar földhatalm.	98.50
Államk. vasutak	86.—87.—	40 Magyar földhatalm.	98.50
célj. aranybanc.	—	Tízszé 6 szegedi nyer.-kölés. 200 K.	153.50
b) Osztrák államadósság.			
Koronaj. máj.-nov.	100.0	101.6	Edvös. önk. 100
Papír, fél-ang.	1.00	1.1	0.0
Készjárék	100.75	101.25	Koronajárék
100.75	101.25	100.75	101.25
c) Idegen államadósságok.			
Boszniai áll. kölcs.	99.25	99.25	Szerb áll. kölcs. 2%
Bolgár államvasuti	107.—	108.—	Ujváros osztr. felül-
jelölökölésén	—	—	biztosítási 2%.
96.—	97.—	—	—
d) Egyéb nyilvános kölcsönök.			
Budapest f. v. 1307.	97.75	97.75	Temes-Béga-táru-
4% kölcs.	—	—	lat 4%.
97.40	97.40	—	97.40
Bankok.			
Angol-osztrák bank	274.—	270.—	Magyar kereskedel.
Budapesti bank	—	—	l-társ
Egyesült tözsde	93.—	100.—	Magyar leszámítolob-
ESB magyar ipar-	—	—	bank
bank	335.—	340.—	Ujváros jan. med.
Fiumei hitelbank	139.—	142.—	M. t. kp. közp. jelz.
Hazai bank rész-	—	—	bank
vég-áradszám	210.—	212.—	Magyar hitelbank
Hermes m. ált. vál-	—	—	Ujváros jan. med.
lőzőlet r-t.	240.—	230.—	Oztrák-magyar
Horsai önk. jelz-	—	—	bank
telegbank	240.—	248.—	Bank
Magyar állatános hit-	—	—	keskedelmi bank
tebank	—	—	Unióbank
Ujváros jan. med.	758.50	759.—	Horsai keresk. bank
M. t. agr. és iardb.	48.50	44.00	M. t. agr. és iardb.
Magyar jelzölög hit-	—	—	orsj. r-t.
tebank	—	—	1775.—1826.—
Ujváros jan. med.	512.—	512.—	—
Takarékpenztárak.			
Bécsi osztrák takarék-	—	—	Egyesült Budapest
pénztár r-t.	232.—	234.—	l-társ
Budapesti h. l. kerü-	—	—	Magyar állatános
let	—	—	bank
Budapesti értéktözsde	—	—	Ujváros jan. med.
városi	205.—	208.—	Ujváros jan. med.
Eppesti k. p. és orsz.	—	—	Pesti hazai önk. takarék-
zalogk. r-t.	425.—	430.—	penztár
—	—	—	1850.—1890.—
Bányák és téglagyárak.			
Bpest-szentlőrinc	300.—	320.—	Közénbánya és téglagyár
Egyesült tözsde és cementgyár	47.—	53.—	Magyar kerámia-
Eszák-magyarorszá.	228.—	232.—	Magyar kerámia-
Közénbánya és téglagyár	420.—	470.—	Magyar kerámia-
Felsőlécsény és téglagyár	100.—	105.—	Magyar kerámia-
Kis-Szebeni téglagyár	255.—	260.—	Magyar kerámia-
Közénbánya és téglagyár	920.—	940.—	Magyar kerámia-
—	—	—	Magyar kerámia-
Vasmű- és göpgyár-részvények.			
Első m. gazd. göpgyár	150.—	155.—	Rimamur. salgótar.
„Danubius”-i. hajógyár	142.—	148.—	vasmű r-t.
Ganz és társa vas-önt. r-t.	2760.—	2760.—	Székely-tözsde
Nicholson-göpgyár	185.—	205.—	Tendloff és Ditrich göpgyár
—	—	—	Weitzer göp. wagggyár
—	—	—	és vasönt.

KÖZGAZDASÁG

Húsai termékek mintaraktára. A *Fűszerkereskedők Egyesülete* húsai termékeiből mintaraktárt létesített a Kerepesi út 8-ik szám alatt levő helyiségében. A megírultat vasárnap delután 3 órákor *Hieronymi* Károly kereskedelmiügyi miniszter és közzli *Abonyi* Emil miniszter tanácsos és *Hegyesztalmy* Lajos osztálytanácsos kíséretében.

Biztosító-társaságok.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Bécsi Biztosító Társulat, Bécsi Élet-és Járulékbizt. Társ., Élelő Magyar Bizt. Társ., etc.

Malmok.

Table with 2 columns: Mill name and amount. Includes Gombócfa-malom, Ebes-malom, etc.

Könyvnyomdai részvények.

Table with 2 columns: Publisher name and amount. Includes Athenaeum, Franklin-Társulat, etc.

Különböző vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Aliai waggonglóségek, Budapesti Áll. Villamosgyári Rt., etc.

Sorsjegyek.

Table with 2 columns: Lottery name and amount. Includes Hadikó-sorsjegy, Újgyanú osztr. felülhúlygészeli, etc.

Kötelekedi vállalatok részvényei.

Table with 2 columns: Company name and amount. Includes Adria m. tengervíz, Újgyanú közuti, etc.

Pénznemek.

Table with 2 columns: Currency name and amount. Includes Magyar vasy ostria arany, 20 francos arany, etc.

Váltóárnyalok.

Table with 2 columns: Location and exchange rate. Includes Amsterdam 2 1/2%, Brüsszel 9 1/2%, London 2 1/2%, etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzletben a következő árnyalokat állapította meg:

- Jegyesek: Heremag: lucerna magyar 52.—60.— korona, vörös aprószemű 48.—51.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös búsánsági — korona, közepesemű 54.—58.— korona, nagysemű 57.—62.— korona, Disznósör: budapesti 65.50—66.— korona, vidéki — korona, Táblaszalonn: légnaszított vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—67.50 korona, 3 darabos 50.—69.50 korona, úsított — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.25—17.50 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 23.75—24.50 korona, azonnal szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25—16.50 korona, 100 darabos 20.50—20.50 korona, 85 darabos 23.—23.25 korona, Szilva: slávnai 18.25—18.75 korona, szerbiai 16.25—16.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőhöz kedvező külföldi hírek kezdetben javult a hangulat és az árak némileg emelkedtek, később azonban ez a javulás elcsúszott és az irányzat teljesen ellentétes. A heli spekuláció alpesi, rimaurányi, Wiener Bankverein-részvényekben és török sorsjegyekben nagyobb eladásokat eszközölt. Ezenkívül Budapestre irányuló eladások is történtek és ennek következtében hanyatlottak az árnyalok. Hozzájárult még a kedvezőtlen hangulat előidézéséhez a Reuter-ügynökség tokiói távirata, amely szerint az orosz válság nem elégtette ki Japánt. A renték jól tartottak magukat.

A déli tőzsdén helyi spekuláció-értékek ismét jelentékenyen estek, bár Berlinből és Londonból kedvező kurzusok érkeztek. Az angol újságok háborús hírei leverőleg hatottak a tőzsdére. Alpesi részvényekben és egyes bankpapirokban nagyobb eladások történtek mire alpesi és a rimaurányi részvényeknek 8 koronával esett az ára. Pragai vasmű 1895, cseh bánya 12 1/2, brüxi kőszé bánya 680 ártolyomra esett és a renték is hanyatlottak. Zárulaton kedvező londoni és berlini jelentésekre emelkedtek az árak. Pragai vasmű 1927. — Magánkamaláb 2 1/4—2 1/2%.

Bécs, január 8. (Magyar értékek ártalaja) 4 1/2-os aranyjárdék 118.80, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 103.— Magyar vasuti kölcsön-sorsjegy —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar létszámító- és pénzügytőzsdék 453.—, Rimaurányi vasműrészvény 479.—, Magyar koronajárdék 98.80 4 1/2-os Magyar földtörzsm. kötvény 98.10, Magyar hitelbank részvény 759.—, Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegy 206.—, Kassa-oderberg vasuti részvény 385.—, Magyar keresk. bank 2820, Magyar csatorna —, Magyar Jelzőlogóbank —, Adria —.

Bécs, január 8. (Osztrák értékek ártalaja) 4 1/2-os papírjárdék 100.05, 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 120.55, 1830-os sorsjegy 155.—, Osztrák hitelrészvény 404.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankjegyzet 608.50, Osztrák-magyar bank 1581.—, Déli vasút 84.—, Dunagőzhajózási részvény 870.—, Dohányrészvény 336.75, Császári és királyi arany 11.33, Németbankviszám 117.25, 4 1/2-os osztr. járdék 100.40—100.55, Osztrák koronajárdék 100.55, 1884-k sorsjegy 257.—, Osztrák hitelintézet részvény 673.75, Unonbank 534.—, Osztrák Landerbank 440.60, Osztrák-magyar államvasuti 671.—, Elbavölgyi vasút 468.—, Alpesi bányarészvény 420.—, 20 frank arany 19.65, Londoni váltóár 239.45 Bécsi iramway Litt B. —, Bécsi iramway Litt A. —, Lóvókóhó 330.—, Osztrák Lloyd 750.—, Török sorsjegy 129.75, Az irányzat tartott.

Bécs, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a sárlátok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 675.—, Magyar hitelrészvény 759.50, Angol-Osztrák bank 278.25 Bécsi bankjegyzet 509.25 Unon bank 535.— Landerbank 411.— Osztrák-magyar államvasut részvény 672.—, Déli vasút 84.—, Klavölgyi vasút 418.50 Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 337.—, Rimaurányi vasut 482.—, Alpesi bányarészvény 421.50 Május járdék 100.45, Magyar koronajárdék 98.80, Török sorsjegy 130.— Német birodalmi mársa 117.22.—, Napoleonkor 19.05.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 8. (Tudósítójának). A tőzsde eleinte nyugodtabb volt, de a kedvezőtlen angol újságírók, a kelet-ázsiai kérdésre vonatkozólag, nem engedtek teljes szilárdaságot érvényesíteni. — A spekuláció várakozó magatartása folytán a forgalom a tőzsdéidő elején lángha volt. Az árnyalok javulása, támaszkodva a jó londoni irányzatra és az orosz nagyköv.ettől nizzai útja híreire, megmaradhattak. Csak a tőzsdéidő második felében értek elő a bécsi hitelrészvény-eladások gyöngyűlést az egész irányzatban. Magánlétszámítási kamaláb 2 1/4%.

Barlité, január 8. (Zárlati.) 4 1/2-os papírjárdék —, 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 102.40, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar államvasut 143.40, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 85.50, Magyar vasuti burzuzsai kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Comptoir 232.75, Altiszoni vállamosági Érték 216.60, Geisenkirch 212.50, Laura-kóhó 234.30 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 100.80, 4 1/2-os magyar arany járdék 100.40, Osztrák hitelrészvény 212.50, Déli vasut 16.30, Károly-Lajos vasut —, Osztrák bankjegyek 216.—, 4 1/2-os új orosz kölcsön 88.75, Török dohányrészvény —, Olasz járdék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 160.40, Harpemi 201.40, Az irányzat szilárd.

Berlín, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata) Esti forgalom. 4 1/2-os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 99.20, Osztrák hitelrészvény 212.50, Osztrák-magyar államvasut 141.—, Déli vasut 16.40 Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut —, Orosz bankjegy közepes —, Busenitradai —, Orosz bankjegy —, (Ultimeo) Lombard —.

Páris, január 8. (Zárlati.) Osztrák-magyar államvasut —, Új török konzol 87.47, Egyiptomi járdék 105.—, Osztrák Landerbank —, Bécsi bankjegyzet 1102.—, 3 1/2-os francia járdék 97.35, 4 1/2-os spanyol járdék 88.57 3 1/2-os új törésztelhető járdék 97.45, Crédit foncier de France 67% —, A beszi bányarészvény —, 4 1/2-os 1880. román kölcsön 90.—, Görög kölcsön 203.50, Váltó Olaszországra 90% —, pari. Váltó Amsterdamra 206.70, Váltó Brüsszelle 90% 1/2, De Beers 511.—, Chartered 57.15, 6% bolgar kölcsönvény 410.—, Magyar aranyjárdék 100.15, Den vasut —, Váltó Londonra 251.70, Osztrák aranyjárdék 102.05, Török sorsjegy 127.—, Meridional vasut 716.—, 4% olasz járdék 102.25, Ottomank bank 589 —, 3 1/2-os francia járdék —, Osztrák földhitelintézet 1218.—, Déli vasuti elsőbbségi kötvény 320.75, 4 1/2-os 1896. román kölcsön —, Donanvreszvény 367.—, Váltó Bécsre 103.92, Váltó német papírcokra 121.84, Rio 12.58, Kast Rand 169.—, Randointen 64.25, Magyar Jelzőlogóbank 558.—, Az irányzat szilárd.

Berlín, január 8. (Zárlati.) 4 1/2-os papírjárdék 100.90, 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 102.65, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 98.80, Osztrák hitelrészvény 212.10, Osztrák-magyar államvasut 143.40, Északnyugati vasut —, Ruschitradai vasut —, Londoni váltóár 204.27, Bécsi bankjegyzet 130.75, Villamos részvény 142.50, 100% magyar aranykölcsön 85.90, 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 100.90, Osztrák koronajárdék 100.80, Magyar koronajárdék 99.—, Osztrák-magyar bank 113.65, Déli vasut részvény 16.30, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 852.66, Párisi váltóár 812.25, Unio bank részvény —, Alpesi bányarészvény —, Az irányzat gyenge.

Franctúr, január 8. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arányokak janmára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 212.70 Német bank —, Disconto 192.70, Berami kereskedelmi bank 158.50, Geisenkirch 223.50, Harpemi 201.40, Laura-kóhó 235.50, Olasz járdék —, Hibernia 215.—, Az irányzat javult.

Berlín, január 8. (Zárlati.) 4 1/2-os osztr. aranyjárdék 100.80, 1880. sorsjegy 155.10, Déli vasut 16.40, 4 1/2-os Osztrák aranyjárdék 102.50, Osztrák hitelrészvény 212.50, Osztrák-magyar államvasut 143.20, Olasz járdék 103.20, 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.10, Az irányzat szilárdabb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 8. A sertésüzlet irányzata alyanba. A) Északi sertésüzlet. A) Magyarországi sertésüzlet. Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felelő súlyban 118—120 fillér, Közép páronként 300—240 kilogramm terjedő súlyban — fillér, Fiatl nehéz páronként 320 kilogramm felelő súlyban 125—128 fillér, Fiatl közép páronként 250—320 kilogramm felelő súlyban 124—125 fillér, B) Németországi sertésüzlet. Páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillér, Közép páronként 240—260 kilogramm felelő súlyban — fillér, Kőbányai páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillér, Közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban — fillér, C) Romániai sertésüzlet. Páronként 240—320 kilogramm terjedő súlyban — fillér.

lérg, Könyv (páronként 350 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Könyv (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 230 kilogramm felelő súlyban) 125 — 124 fillér, Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 119 — 120 fillér, Könyv (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 118 — 119 fillér.

Serlésítés: 1904. január 6. napján volt közzét 22.489 darab, — 1904. január 7. napján elhajtott — darab, — 1904. január 8. napján elhajtott 463 darab, 1904. január hó 8. napjára maradt közzétben 22.086 darab.

Időjelzés.

Alsóországi Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Január 8. —

Table titled 'Állomások' showing weather data for various locations. Columns include location, temperature, wind, etc.

Jelk magyarázat: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, É = észak. A feltöltés: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = esős, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

Házunkban a fagy főleg az északi részekben lett gyengébb, úgy hogy —10 C. foknál a hőmérséklet csak a keleti részekben volt. Az idő jobbára borús, számtalozó csapadék azonban csak a tengerparton esett. Északnyugaton mely depresszió helyezkedett el, minek következtében Nyugatban is jelentékenyen süllyedt a levegőnyomás; a maximum Keleten maradt és magva Közép-Oroszországon van.

Nyugat-Európában az idő esőre fordult, egybeitt azonban száraz maradt; a hőmérséklet kevéssel emelkedett. Kildás: Némi hőemelkedés és elvete csapadék várható.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 8. —

Köztudatosítási kinevezés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter Magyar Gábor, a kegyes tanítóréndirektorokét az Országos Köztudatosítási tanácsba, 1904. évi január 1-től kezdve hatályal, az 1901. évi október hó 1-én kezdődött öt évi időszakra hátralevő tartamára előadónak kinevezte ki.

Előleltetés. A vallás-és közoktatásügyi miniszter fokozatosan előleltette a VII. fizetési osztály I. fokozatába dr. Kármán Mór gyakorlati főgimnáziumi tanárt és Lenner Emil c. főigazgatót, győri főreáliskolai igazgatót; a VII. fizetési osztály 2. fokozatába Barna Mihály jászberényi állami főgimnáziumi és Raner Ferenc budapesti VI. kerületi állami főreáliskolai igazgatót; ugyancsak a VIII. fizetési osztály I. fokozatába dr. Létimányi Nándor budapesti VII. kerületi állami főgimnáziumi rendes tanárt; a VIII. fizetési osztály 2-ik fokozatába Remlinger Gyula losonczi állami főgimnáziumi, Góllner Károly dévői állami főreáliskolai tanárt és Knüppel Gyula pozsonyi állami főreáliskolai r. tanárt; a IX. fizetési osztály I. fokozatába Péch Aladár budapesti VII. ker. külső főgimnáziumi, Mose Gusztáv brassói állami főreáliskolai, Barajevicz Szevetózar ungvári állami reáliskolai, Miskovits Ferenc temesvári, Bánhid József szekszárdi, dr. Acsay István kaposvári és Megyesi Ferenc zombori állami főgimnázium r. tanárokat a VII. fizetési osztály I. fokozatába, Polgár György miskolci kir. kath. gimnáziumi igazgatót; a VIII. fizetési osztály II. fokozatába Droppa József besztercebányai, dr. Fihinger Sándor ungvári kir. kath. főgimnáziumi tanárokat és Rieger Imre aradi kir. főgimnáziumi tanárt; a IX. fizetési osztály I. fokozatába Héger Ferenc löcsei kir. kath. és Visontay Kálmán aradi kir. főgimnáziumi tanárt.

Kinevezés. A vallás-és közoktatásügyi magyar királyi miniszter Perlaki András és Bodó Gizella okleveles tanítóit, illetve tanítókat a dézsfalvai állami elemi népiskolához, a telek-bányai állami elemi népiskolához, a Szt. Gyula okleveles tanítóit a nagysomkúti állami elemi népiskolához, Bormonaszta Gizella okleveles tanítókat a tartományi állami népiskolához rendes tanítóvá, a penzugymiszter Schelly Mátyas békéscsabai dohánygyártóváltóváltó kezeltő a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába való sorolással dohánygyártóváltóváltó kezeltő, Rosconi Viktor budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénz-

